

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.002.05.2020

Pan
Mariusz Zega
p.o. Mazowieckiego Wojewódzkiego
Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ul. Bartycka 110A
00-716 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/045 Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i użytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, 00-716 Warszawa, ul. Bartycka 110A (dalej „WIOŚ w Warszawie” lub „WIOŚ”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Od dnia 17 sierpnia 2020 r. funkcję kierownika jednostki kontrolowanej sprawuje Mariusz Zega. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none"> - Adam Ludwikowski, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, od 26 kwietnia 1999 r. do dnia 3 czerwca 2019 r., - Marek Chibowski, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, od 4 czerwca 2019 r. do dnia 16 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 285-286)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi. 2. Zapewnienie właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych. 3. Nadzór nad transgranicznym przemieszczaniem odpadów i przetwarzaniem na terytorium kraju przywożonych odpadów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	<ul style="list-style-type: none"> - Władysława Siekierska-Szarejko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/28/2020 z 28 maja 2020 r. - Monika Skrzypiec, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/29/2020 z 28 maja 2020 r. - Tomasz Małysz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/25/2020 z 28 maja 2020 r. (akta kontroli str. 1-6)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: „MWIOŚ” lub „Mazowiecki Wojewódzki Inspektor”) zapewnił weryfikację sposobu wypełniania obowiązków – wynikających zarówno z przepisów prawa, jak i posiadanych zezwoleń – spoczywających na podmiotach gospodarujących odpadami komunalnymi, prowadzących działalność w zakresie produktów i produktów w opakowaniach oraz gospodarujących odpadami użytkowymi (w tym w zakresie recyklingu pojazdów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i akumulatorów), a także odpadami opakowaniowymi. Ustalenia wynikające z przeprowadzonych kontroli były prawidłowo dokumentowane i opisane w protokołach. Kary grzywny, w drodze mandatu karnego, nakładane były w wysokościach zgodnych z obowiązującymi przepisami. W trakcie kontroli planowych weryfikowano realizację zarządzeń pokontrolnych, nie przeprowadzano jednak odrębnych kontroli sprawdzających.

Inspektorzy WIOŚ w Warszawie prowadzili także kontrole transportu odpadów oraz kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania. Mazowiecki Wojewódzki Inspektor współpracował z innymi służbami i organami w celu zapobiegania i zwalczania nielegalnego przemieszczania odpadów. W przypadku stwierdzenia nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów (dalej: „nielegalne tpo” lub „nielegalne przemieszczanie”) podejmowano działania, polegające m.in. na: zawiadomieniu organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa, wymierzaniu administracyjnych kar pieniężnych i prowadzeniu egzekucji należności z tego tytułu. Powołanie przez MWIOŚ w 2019 r. Grupy Interwencyjno-Wyjazdowej umożliwiło m.in. ponad dziewięciokrotne zwiększenie liczby pojazdów skontrolowanych w ramach akcji drogowych oraz zwiększenie nadzoru nad wyrobiskami w celu wykrywania przypadków nielegalnego wypełniania ich odpadami.

Zgodnie z ustalonymi zasadami współdziałania prowadzona była współpraca Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora z innymi instytucjami i organami kontroli, w tym z Państwową Inspekcją Sanitarną, Państwową Inspekcją Handlową, Inspekcją Transportu Drogowego, Krajową Administracją Skarbową, Strażą Graniczną, Policją i organami administracji publicznej.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- niezakwalifikowaniu przez MWIOŚ jako nielegalnego tpo takich przypadków, które wyczerpywały definicję nielegalnego przemieszczania określoną w obowiązujących przepisach;
- niepodjęciu działań zmierzających do wyjaśnienia przyczyn opóźnień w złożeniu sprawozdań z audytu przez niektóre podmioty, mimo że informacje o tym uzyskano z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego wkrótce po ich stwierdzeniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, działalność WIOŚ w Warszawie prowadzona była w oparciu o System Kontroli obowiązujący w Inspekcji Ochrony Środowiska, wspomagany przez narzędzie informatyczne ISK. Zgodnie z tym Systemem, zakłady przyporządkowane były do

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

pięciu kategorii ryzyka (uzależnionych od stopnia oddziaływania na środowisko), z których kategorie I-IV objęte były planowaniem.

Dla kategorii I częstotliwość kontroli była największa i wynosiła co najmniej raz w roku (co wynikało z ustawowego obowiązku kontroli lub skali oddziaływania zakładu na środowisko). W przypadku kategorii ryzyka II i III kontrole planowano odpowiednio co trzy lub cztery lata, a w kategorii IV co pięć lat lub rzadziej. Kategoria V z zasady nie była uwzględniana w planowaniu.

Działalność kontrolna WIOŚ w Warszawie prowadzona była w oparciu o roczne plany pracy, których elementem były roczne plany działalności kontrolnej sporządzane zgodnie z założeniami ISK.

(akta kontroli str. 3109-3110)

1.1. Kontrole podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów

Opis stanu faktycznego

Według danych WIOŚ, w zakresie przepisów dotyczących ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji⁴, na terenie województwa mazowieckiego działało ogółem 119 podmiotów w 2016 r. (z tego: 111 prowadzących stacje demontażu, siedem prowadzących punkty zbierania pojazdów i jeden prowadzący strzępiarkę), 119 w 2017 r. (z tego: 110 prowadzących stacje demontażu, 7 prowadzących punkty zbierania pojazdów i 2 prowadzących strzępiarkę), 116 w 2018 r. (z tego: 106 prowadzących stacje demontażu, 9 prowadzących punkty zbierania pojazdów i jeden prowadzący strzępiarkę) oraz 111 w 2019 r. (z tego: jeden wprowadzający pojazdy⁵, 100 prowadzących stacje demontażu, 9 prowadzących punkty zbierania pojazdów i jeden prowadzący strzępiarkę).

W latach 2016-2019 WIOŚ w Warszawie przeprowadził łącznie 229 kontroli planowych oraz 27 kontroli doraźnych, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 110, 35, 47, 37 oraz 10, 6, 5 i 6.

W latach 2016-2019 WIOŚ w Warszawie nie prowadził kontroli krzyżowych w zakresie przepisów dotyczących ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

W wyniku przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów, nieprawidłowości stwierdzono łącznie w 144 przypadkach, z tego: w 140 przypadkach u przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu (51 w 2016 r., 24 w 2017 r., 38 w 2018 r. i 27 w 2019 r.), w 2 (po jednym w 2016 r. i w 2017 r.) u przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów oraz po jednym przypadku u przedsiębiorcy prowadzącego strzępiarkę (w 2017 r.) i przedsiębiorcy wprowadzającego pojazdy (w 2019 r.). W 144 ww. przypadkach stwierdzono łącznie 156 nieprawidłowości lub naruszeń, które dotyczyły głównie przepisów dotyczących sprawozdawczości (30,1%), przepisów dotyczących prowadzenia ewidencji zaświadczeń (24,4%), przepisów dotyczących minimalnych wymagań dla stacji demontażu (19,2%) oraz naruszenia przepisów dotyczących unieważnienia dokumentów i tablic rejestracyjnych (14,7%).

(akta kontroli str. 3114-3122)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 7 losowo wybranych kontroli stacji demontażu⁶, 4 losowo wybranych kontroli punktów zbierania pojazdów⁷, 3 kontroli przedsiębiorców prowadzących strzępiarkę⁸ oraz jednej kontroli podmiotu wprowadzającego pojazdy na rynek⁹. Ustalono, że: z każdej przeprowadzonej kontroli sporządzano protokół kontroli i przedkładano go w dniu zakończenia czynności kontrolnych uprawnionemu przedstawicielowi jednostki kontrolowanej. W czasie powyższych kontroli inspektorzy WIOŚ dokonywali oględzin badanych obiektów i sprawdzali m.in.: prawidłowość prowadzenia

⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 1610, ze zm., dalej: „ustawa o recyklingu pojazdów”.

⁵ Wprowadzający pojazd – przedsiębiorca będący producentem pojazdu lub przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wewnątrzwspólnotowego nabycia lub importu (art. 3 pkt 14 ustawy o recyklingu pojazdów).

⁶ Protokoły kontroli: Nr OS 21/2016, Nr WA 109/2016, Nr WA 144/2018, Nr RA 184/2019, Nr PL 118/2019, Nr OS 161/2019, Nr MM 65/2019.

⁷ Protokoły kontroli: Nr MM 25/2016, Nr MM 97/2017, Nr RA 231/2017, Nr RA 81/2018.

⁸ Protokoły kontroli: Nr RA D167/2016, Nr RA 111/2017, Nr WA 177/2017.

⁹ Protokół kontroli Nr WA 8/2019.

ewidencji ilościowo-jakościowej na podstawie kart przekazania odpadów, kart ewidencji odpadów, uprawnienia podmiotów współpracujących z jednostką poddaną kontroli oraz posiadanie stosownych zezwoleń. Podczas prowadzonych kontroli badano, głównie na podstawie przedłożonej w trakcie kontroli dokumentacji, wywiązywanie się z ustawowych obowiązków nałożonych na kontrolowane podmioty.

(akta kontroli str. 3889, 3890-4096)

Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu¹⁰ wyjaśnił, że weryfikacja dokumentów polegała na sprawdzeniu zgodności przedstawionych przez kontrolowany podmiot dokumentów, tj.: złożonego Marszałkowi Województwa Mazowieckiego zbiorczego zestawienia o odpadach (sprawdzenie: mas przetworzonych i wytworzonych odpadów z dopuszczalnymi masami określonymi w decyzji, z ewidencją przetworzonych i wytworzonych odpadów oraz w części podlegającej ustawie o recyklingu pojazdów ze sprawozdaniem rocznym w zakresie masy przyjętych pojazdów i wytworzonych odpadów), złożonego Marszałkowi Województwa Mazowieckiego oraz Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: „NFOŚiGW”) rocznego sprawozdania o pojazdach wycofanych z eksploatacji (sprawdzenie: przyjętej ilości pojazdów z zaświadczeniami o demontażu pojazdu i zaświadczeniami o przyjęciu niekompletnego pojazdu; przyjętej masy pojazdów z zaświadczeniami oraz kartami ewidencji pojazdów wycofanych z eksploatacji; ilości wytwarzanych odpadów z ewidencją odpadów; ilości przekazanych odpadów z kartami przekazania odpadów); zaświadczeń o demontażu pojazdu i zaświadczeń o przyjęciu niekompletnego pojazdu (sprawdzenie: prawidłowości zastosowanych wzorów zaświadczeń i poprawności ich wypełnienia), kart ewidencji odpadów (sprawdzenie: zgodności ze zbiorczym zestawieniem o odpadach i kartami przekazania odpadów), kart ewidencji pojazdów wycofanych z eksploatacji (sprawdzenie: zgodności ze zbiorczym zestawieniem o odpadach, rocznym sprawozdaniem o pojazdach i kartami przekazania odpadów), kart przekazania odpadów (sprawdzenie: mas przekazanych odpadów z kartami ewidencji odpadów i kartami pojazdów wycofanych z eksploatacji, legalności odbiorcy odpadów, rocznym sprawozdaniem o pojazdach w zakresie mas odpadów jak i nazw odbiorców odpadów).

W okresie objętym kontrolą WIOŚ nie prowadził kontroli giełd samochodowych, na których prowadzony był obrót częściami samochodowymi, ze względu na duże obciążenie inspektorów nałożonymi na Inspekcję Ochrony Środowiska (dalej: „IOŚ”) zadaniami ustawowymi. Żaden z organów administracji nie występował o przeprowadzenie takich kontroli.

(akta kontroli str. 3064, 3067, 3072)

1.2. Kontrole podmiotów w zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Opis stanu
faktycznego

Według danych WIOŚ, w zakresie przepisów dotyczących ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym¹¹, na terenie województwa mazowieckiego działały łącznie 63 podmioty w 2016 r. (z tego: 31 wprowadzających sprzęt, 24 zakłady przetwarzania oraz 8 podmiotów zbierających zużyty sprzęt), 65 w 2017 r. (z tego: 26 wprowadzających sprzęt, 25 zakłady przetwarzania oraz 14 podmiotów zbierających zużyty sprzęt), 51 w 2018 r. (z tego: 23 wprowadzające sprzęt, 21 zakłady przetwarzania oraz 7 podmiotów zbierających zużyty sprzęt) oraz 65 w 2019 r. (z tego: 37

¹⁰ Merytoryczne kompetencje działalności WIOŚ w Warszawie zostały przyporządkowane poszczególnym delegaturom. I tak: kontrola przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów została przydzielona Delegaturze WIOŚ w Ciechanowie, kontrola w zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów została przydzielona Delegaturze WIOŚ w Ostrołęce, zaś kontrole podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi zostały przydzielone Delegaturze WIOŚ w Radomiu. Zagadnienia związane z gospodarką odpadami komunalnymi przydzielone została Delegaturze WIOŚ w Ciechanowie, zaś zagadnienia związane z międzynarodowym przemieszczaniem odpadów przydzielono Delegaturze WIOŚ w Ostrołęce. Kierownicy poszczególnych delegatur oraz kierownicy właściwych merytorycznie komórek w WIOŚ w Warszawie otrzymali od Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska stosowne upoważnienia do udzielania pisemnych wyjaśnień w zakresie niniejszej kontroli (akta kontroli str. 2501-2508, 2509-2513, 2514-2521).

¹¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1895, ze zm., dalej: „ustawa o zseie”.

wprowadzających sprzęt, 22 zakłady przetwarzania oraz 6 podmiotów zbierających zużyty sprzęt).

WIOŚ nie dysponował danymi w zakresie liczby autoryzowanych przedstawicieli, podmiotów prowadzących działalność w zakresie recyklingu, a także prowadzących działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku oraz organizacji odzysku w latach 2016-2019. Kierownik Działu Inspekcji WIOŚ w Warszawie wyjaśnił, że *WIOŚ w Warszawie prowadzi ogólny rejestr przedsiębiorców, w którym nie ma podziału na poszczególne obszary działalności prowadzonych przez przedsiębiorców. W związku z powyższym (...) nie jest możliwe podanie liczby podmiotów w wymaganym zakresie.*

(akta kontroli str. 2589, 2638-2647, 3196, 3113)

W latach 2016-2019 WIOŚ w Warszawie przeprowadził łącznie 196 kontroli planowych oraz 56 kontroli doraźnych, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 51, 63, 50, 32 oraz 21, 16, 12 i 7.

(akta kontroli str. 2589, 2638-2647, 3196)

W zakresie przestrzegania przepisów ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, w latach 2016-2019, WIOŚ w Warszawie nie przeprowadzał kontroli krzyżowych.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła, że *zgodnie z rozdziałem II „Wytycznych do przeprowadzania przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego”, opracowanych przez GIOŚ w lutym 2018 r., przyczyniając się do skutecznej likwidacji „szarej strefy” w obszarze przetwarzania ZSEiE należy, w „miarę możliwości” wykonywać kontrole krzyżowe między wybranymi zakładami przetwarzania, a podmiotami dostarczającymi zebrany zużyty sprzęt i dokonującymi recykling czy odzysk odpadów wytworzonych ze zużytego sprzętu. W okresie objętym kontrolą, w przeprowadzonych przez WIOŚ kontrolach u podmiotów objętych zapisami ustawy (...) o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (zakłady przetwarzania, zbierający zużyty sprzęt, wprowadzający zużyty sprzęt, dokonującymi recykling) potwierdzono nieliczne przypadki nielegalnego demontażu zużytego sprzętu przez zbierających zużyty sprzęt, tj. 1 przypadek w 2018 r. – usuwanie zewnętrznego okablowania ze sprzętu elektrycznego i 1 przypadek w 2019 r. – demontaż lodówek. Ze względu na małą skalę tego zjawiska (szara strefa) i szereg działań pokontrolnych podjętych po kontrolach, w których stwierdzono nielegalny demontaż zużytego sprzętu (wydano zarządzenia pokontrolne, skierowano wystąpienia pokontrolne do organów wydających decyzje w zakresie gospodarowania odpadami tym podmiotom, wymierzono administracyjne kary pieniężne na podstawie przepisów ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym i ustawy o odpadach), nie inicjowano kontroli krzyżowych. Ponadto Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Marszałek Województwa Mazowieckiego, ani inne organy, nie występowały o przeprowadzenie takich kontroli. W związku z tym nie było przesłanek do inicjowania kontroli krzyżowych.*

(akta kontroli str. 2813-2817)

W wyniku przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie kontroli podmiotów w zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, nieprawidłowości stwierdzono łącznie w 91 przypadkach, z tego: w 40 przypadkach u przedsiębiorców wprowadzających sprzęt (14 w 2016 r., 9 w 2017 r., 16 w 2018 r. i jednego w 2019 r.), w 32 przypadkach u przedsiębiorców prowadzących zakłady przetwarzania (11 w 2016 r., 12 w 2017 r., 4 w 2018 r. i 5 w 2019 r.), w 16 przypadkach w podmiotach zbierających zużyty sprzęt (4 w 2016 r., 5 w 2017 r., 4 w 2018 r. oraz 3 w 2019 r.) oraz w 3 przypadkach w organizacjach odzysku (2 w 2017 r. i jednej w 2018 r.). W 91 ww. przypadkach stwierdzono łącznie 139 nieprawidłowości polegających w szczególności na naruszeniu przepisów dotyczących: zorganizowania i odbierania zużytego sprzętu od zbierających (16,5%), posiadania wymaganego wyposażenia (10,1%), prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych, zawierania umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności z prowadzącym zakład przetwarzania oraz sprawozdawczości (po 7,9%) oraz prowadzenia rocznego audytu wewnętrznego (6,5%).

(akta kontroli str. 3033-3051, 3114-3122)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 5 losowo wybranych kontroli podmiotów wprowadzających sprzęt¹², 5 kontroli wybranych zakładów przetwarzania¹³, 2 kontroli organizacji odzysku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego¹⁴ oraz jednej kontroli podmiotu prowadzącego recykling i inne niż recykling procesy odzysku¹⁵. W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że: z każdej przeprowadzonej kontroli sporządzano protokoły kontroli i przedkładano go w dniu zakończenia czynności kontrolnych uprawnionemu przedstawicielowi jednostki kontrolowanej. W czasie powyższych kontroli inspektorzy WIOS dokonywali oględzin badanych obiektów i sprawdzali m.in.: prawidłowość prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej na podstawie kart przekazania odpadów, kart ewidencji odpadów, uprawnienia podmiotów współpracujących z jednostką poddaną kontroli oraz posiadanie stosownych zezwoleń. Podczas prowadzonych kontroli badano, głównie na podstawie przedłożonej w trakcie kontroli dokumentacji, wywiązywanie się z ustawowych obowiązków nałożonych na kontrolowane podmioty.

(akta kontroli str. 3889, 4097-4286)

Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu wyjaśnił, że *podczas czynności kontrolnych prowadzonych przez MWIOŚ, dokumenty przedkładane przez kontrolowane podmioty są weryfikowane w różny sposób. Przedkładane sprawozdania weryfikowane są w zakresie ich zgodności z ewidencją odpadów, tj. z kartami ewidencji odpadów, a te z kartami przekazania odpadów i innymi dokumentami, np. formularzami przekazania odpadów metali (...)* Rodzaj zbieranych odpadów oraz rodzaj i ilość przetwarzanych i wytwarzanych odpadów weryfikowany jest z decyzjami regulującymi stan formalno-prawny kontrolowanych podmiotów. *Podczas kontroli zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zakładów przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, weryfikowane są dokumenty wystawiane przez kontrolowane podmioty w zakresie porównania danych zawartych w tych dokumentach z możliwościami przetwórczymi tych zakładów i z ilością zebranych i przetworzonych odpadów w zakładzie. W ww. zakładach przetwarzania sprawdzane są faktyczne możliwości przetwarzania tych zakładów i porównywane z ilością przetwarzanych odpadów w danym zakładzie.*

(akta kontroli str. 3068)

W okresie objętym kontrolą WIOŚ nie prowadził kontroli giełd elektronicznych i komputerowych, ze względu na duże obciążenie inspektorów nałożonymi na IOŚ zadaniami ustawowymi. Żaden z organów administracji nie występował o przeprowadzenie takich kontroli.

(akta kontroli str. 3073)

Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą, składane przez kontrolowane podmioty informacje o realizacji zarządzeń pokontrolnych nie budziły wątpliwości, tym samym nie podejmowano decyzji o przeprowadzeniu kontroli sprawdzającej. W przypadku zaś zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów, przeprowadzane były coroczne obowiązkowe kontrole tych zakładów, podczas których weryfikowana była realizacja zarządzeń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 3106)

1.3. Kontrole podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach

Opis stanu faktycznego

Według danych WIOŚ, w zakresie przepisów dotyczących ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach¹⁶, na terenie województwa mazowieckiego działało łącznie 27 podmiotów w 2016 r. (z tego: 20 wprowadzających baterie i akumulatory, 4 zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów i 3 podmioty prowadzące miejsca odbioru), 96 w 2017 r. (z tego: 90 wprowadzających baterie i akumulatory, 2 podmioty zbierające zużyte baterie i akumulatory i 4 zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów), 97

¹² Protokoły kontroli: Nr OS 15/2016, Nr PL 90/2017, Nr MM 226/2018, Nr RA 89/2018, Nr RA 112/2019.

¹³ Protokoły kontroli: Nr PL 233/2016), Nr OS 204/2017, Nr CI 274/2018, Nr RA 95/2019, Nr MM 62/2019.

¹⁴ Protokoły kontroli: Nr OS 113/2017, Nr CI 258/2018.

¹⁵ Protokół kontroli Nr PL 168/2017.

¹⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 521 ze zm., dalej: „ustawa o bateriach i akumulatorach”.

w 2018 r. (z tego: 83 wprowadzające baterie i akumulatory, 9 podmiotów zbierających zużyte baterie i akumulatory, 4 zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów oraz jeden podmiot prowadzący miejsce odbioru) oraz 30 w 2019 r. (z tego: 11 wprowadzających baterie i akumulatory, 15 podmiotów zbierających zużyte baterie i akumulatory i 4 zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów). W WIOŚ nie dysponowano danymi w zakresie liczby podmiotów pośredniczących oraz danymi dotyczącymi liczby podmiotów zbierających baterie lub akumulatory za 2016 r. i liczby podmiotów prowadzących miejsca odbioru w 2017 r. i 2019 r.

Kierownik Działu Inspekcji WIOŚ w Warszawie wyjaśnił, że *WIOŚ w Warszawie prowadzi ogólny rejestr przedsiębiorców, w którym nie ma podziału na poszczególne obszary działalności prowadzonych przez przedsiębiorców. W związku z powyższym (...) nie jest możliwe podanie liczby podmiotów w wymaganym zakresie.*

(akta kontroli str. 2590, 3197, 3113)

W latach 2016-2019 WIOŚ w Warszawie przeprowadził łącznie 96 kontroli planowych oraz 157 kontroli doraźnych, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 19, 17, 30, 30 oraz 8, 81, 68 (w 2019 r. nie przeprowadzono kontroli doraźnych w wyżej wymienionym zakresie).

(akta kontroli str. 2590, 2638-2647, 3197)

W zakresie przestrzegania przepisów ustawy o bateriach i akumulatorach, w okresie objętym kontrolą, WIOŚ w Warszawie nie przeprowadzał kontroli krzyżowych.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła, że *Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Marszałek Województwa Mazowieckiego, ani inne organy, nie występowały o przeprowadzenie takich kontroli. W związku z tym nie było przesłanek do inicjowania kontroli krzyżowych.*

(akta kontroli str. 2813-2817)

W wyniku przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, nieprawidłowości stwierdzono łącznie w 100 skontrolowanych przypadkach, z tego: w 92 przypadkach u przedsiębiorców wprowadzających baterie i akumulatory (w latach 2016-2019 odpowiednio: 10, 58, 22 i dwóch), w 4 przypadkach w podmiotach zbierających baterie lub akumulatory (po 2 w 2017 r. i 2019 r.), w 3 przypadkach w zakładach przetwarzania (po jednej w latach 2016-2018) oraz w jednym przypadku u prowadzącego miejsca odbioru (w 2016 r.). W 100 ww. przypadkach stwierdzono łącznie 137 nieprawidłowości polegających na naruszeniu przepisów dotyczących: sprawozdawczości (59,8%), zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności z prowadzącym zakład przetwarzania (5,8%), finansowania publicznych kampanii edukacyjnych (5,1%), oznakowania baterii lub akumulatorów (4,4%) oraz zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności ze zbierającym zużyte baterie lub akumulatory (2,9%).

(akta kontroli str. 3033-3051, 3114-3122)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 5 losowo wybranych kontroli podmiotów wprowadzających baterie i akumulatory¹⁷, 4 wybranych kontroli zakładów zbierających zużyte baterie i akumulatory¹⁸ oraz 2 kontroli zakładów przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów¹⁹. Część z tych zakładów pełniła jednocześnie więcej funkcji, tj. np. zakładu zbierającego oraz przetwarzającego baterie (dwa zakłady z Ostrołęki). W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że: z każdej przeprowadzonej kontroli sporządzano protokół kontroli i przedkładano go w dniu zakończenia czynności kontrolnych uprawnionemu przedstawicielowi jednostki kontrolowanej. W czasie powyższych kontroli inspektorzy WIOŚ dokonywali oględzin badanych obiektów i sprawdzali m.in.: prawidłowość prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej na podstawie kart przekazania odpadów, kart ewidencji odpadów, uprawnienia podmiotów współpracujących z jednostką poddaną kontroli oraz posiadanie stosownych zezwoleń. Podczas prowadzonych kontroli badano, głównie na

¹⁷ Protokoły kontroli: Nr PL 93/2016, Nr WA 134/2017, Nr MM 61/2017, Nr WA 26/2018, Nr MM 113/2019.

¹⁸ Protokoły kontroli: Nr OS 146/2017, Nr OS 67/2018, Nr PL 74/2019, Nr CI 83/2019.

¹⁹ Protokoły kontroli: Nr CI 276/2016, Nr OS 108/2019.

podstawie przedłożonej w trakcie kontroli dokumentacji, wywiązywanie się z ustawowych obowiązków nałożonych na kontrolowane podmioty.

(akta kontroli str. 3889, 4606-4783)

1.4. Kontrole podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi

Opis stanu faktycznego

Według danych WIOŚ, w zakresie przepisów dotyczących ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi²⁰, na terenie województwa mazowieckiego działało w 2016 r. ogółem 47 podmiotów (z tego: 32 przedsiębiorców prowadzących recykling odpadów opakowaniowych, oraz 15 przedsiębiorców prowadzących inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych), 46 w 2017 r. (z tego: 31 przedsiębiorców prowadzących recykling odpadów opakowaniowych, oraz 15 przedsiębiorców prowadzących inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych), 45 w 2018 r. (z tego: 30 przedsiębiorców prowadzących recykling odpadów opakowaniowych, oraz 15 przedsiębiorców prowadzących inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych) oraz 50 w 2019 r. (z tego: 30 przedsiębiorców prowadzących recykling odpadów opakowaniowych, 15 przedsiębiorców prowadzących inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych i 5 organizacji odzysku opakowań). W 2019 r. na terenie województwa mazowieckiego działalność prowadziło 5 organizacji odzysku opakowań, nie wskazano liczby organizacji odzysku opakowań prowadzących działalność w latach 2016-2018. W zakresie podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach za lata 2016-2019 nie podano konkretnej ich liczby. Kierownik Działu Inspekcji WIOŚ wyjaśnił, że *WIOŚ w Warszawie prowadzi ogólny rejestr przedsiębiorców, w którym nie ma podziału na poszczególne obszary działalności prowadzonych przez przedsiębiorców.*

(akta kontroli str. 3198, 3113)

W latach 2016-2019 WIOŚ w Warszawie przeprowadził łącznie 202 kontrole planowe oraz 88 kontroli doraźnych, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 69, 60, 51, 22 oraz 21, 28, 19 i 20.

W tym okresie WIOŚ przeprowadził 9 kontroli krzyżowych podmiotów funkcjonujących na rynku gospodarki odpadami opakowaniowymi (organizacje odzysku i recyklerzy). Kontrole krzyżowe przeprowadzone zostały w 2017 r. w związku z pismem GIOŚ z dnia 27 października 2016 r.²¹, w którym poinformowano wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska o problemach na rynku przetwarzania odpadów opakowaniowych, mających wpływ na całokształt rynku oraz na wykazywane poziomy odzysku i recyklingu tych odpadów. W konkluzji wnioskowano o przeprowadzenie pilnych, niezapowiadanych wcześniej, kontroli krzyżowych we wskazanych podmiotach. W piśmie tym przedstawiono zestawienie podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania odpadów szklanej, których kontrole należy przeprowadzić równocześnie z kontrolami organizacji odzysku opakowań, na rzecz których podmioty te prowadziły odzysk i recykling opakowań. Wybór podmiotów podyktowany był otrzymaną od GIOŚ informacją.

(akta kontroli str. 2585-2586, 3198)

W wyniku przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, stwierdzono nieprawidłowości łącznie w 86 przypadkach, z tego: w 57 przypadkach u podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach (w latach 2016-2019 odpowiednio: 21, 14, 11 i 11), w 15 przypadkach u podmiotów prowadzących recykling odpadów opakowaniowych (w latach 2017-2019 odpowiednio: 7, 3 i 5), w 9 przypadkach w zakładach prowadzących inny niż recykling proces odzysku (w latach 2016-2019 odpowiednio: 2, 3, 2 i 2) oraz w 5 przypadkach w organizacjach odzysku (w 2017 r.). W 86 ww. przypadkach stwierdzono łącznie 152 nieprawidłowości dotyczące głównie sprawozdawczości (29,6%), osiągniętego

²⁰ Dz. U. z 2020 r., poz. 1114, dalej: „ustawa o gospodarce opakowaniami odpadowymi”.

²¹ Znak: DliO/0703/114/2016/ap,kb

poziomu odzysku i recyklingu (13,8%), naruszenia przepisów ustawy o odpadach²² (12,5%), prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych i prowadzenia ewidencji (po 10,5%).

(akta kontroli str. 3052-3057, 3114-3122)

Szczegółowemu badaniu poddano dokumentację 5 losowo wybranych kontroli podmiotów prowadzących recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych²³, 4 wybranych kontroli zakładów wprowadzających produkty w opakowaniach²⁴ oraz 6 kontroli organizacji odzysku opakowań²⁵. W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że: z każdej przeprowadzonej kontroli sporządzano protokół kontroli i przedkładano go w dniu zakończenia czynności kontrolnych uprawnionemu przedstawicielowi jednostki kontrolowanej. W czasie kontroli inspektorzy WIOŚ dokonywali oględzin badanych obiektów i sprawdzali m.in.: prawidłowość prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej na podstawie kart przekazania odpadów, kart ewidencji odpadów, uprawnienia podmiotów współpracujących z jednostką poddaną kontroli oraz posiadanie stosownych zezwoleń.

(akta kontroli str. 3889, 4287-4605)

Z wyjaśnień Kierownika Delegatury WIOŚ w Radomiu wynika, że kontrole organizacji odzysku opakowań opierały się na sprawdzeniu i analizie dokumentów przedkładanych przez organizację odzysku opakowań. Podczas kontroli organizacji odzysku opakowań analizowane i weryfikowane były m.in. następujące dokumenty: umowy zawarte z przedsiębiorcami na przejęcie obowiązku odzysku w celu ustalenia rodzaju przejętych obowiązków, masy wprowadzonych do obrotu poszczególnych rodzajów opakowań przez wprowadzających, ewidencja masy opakowań wprowadzonych do obrotu przez przedsiębiorców, od których przejęty został obowiązek odzysku, sprawozdanie o produktach w opakowaniach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami opakowaniowymi, dokumenty potwierdzające recykling odpadów opakowaniowych, dokumenty (m.in. faktury) dokumentujące wykonanie obowiązku przeznaczenia co najmniej 5% przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym z przejęcia obowiązku odzysku, w tym recyklingu odpadów opakowaniowych na publiczne kampanie edukacyjne.

Dokonana podczas tych kontroli analiza i weryfikacja dokumentów uwzględnionych do rozliczenia i zapisów zezwoleń stanowiła podstawę (szczególnie w przypadku, gdy dokumenty budziły wątpliwość) do kierowania wystąpień do właściwych ze względu na miejsce prowadzenia przetwarzania odpadów wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, o przekazanie informacji czy podmioty były uprawnione do wystawiania dokumentów oraz czy poddały recyklingowi ilości odpadów opakowaniowych wymienione w tych dokumentach. Uzyskane informacje następnie przekazywane były do Marszałka Województwa Mazowieckiego, właściwego do wymierzenia opłaty produktowej.

Podczas kontroli prowadzącego recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych prowadzone były oględziny posiadanych instalacji i miejsc magazynowania odpadów oraz analizowane i weryfikowane były pod względem zgodności ze sobą i stanem faktycznym m.in. następujące dokumenty: ewidencja odpadów, w tym karty przekazania odpadów, dokumenty potwierdzające recykling lub dokumenty potwierdzające innych niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych, zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania, w uzasadnionych przypadkach, np. w przypadku podejrzenia, że przedłożone dokumenty potwierdzają fikcyjne przyjęcie i fikcyjne przetwarzanie odpadów opakowaniowych, sprawdzane były również dokumenty finansowe (m.in. faktury) w celu sprawdzenia, czy obrót odpadami znajduje faktycznie potwierdzenie w wystawionych fakturach dokumentujących przyjęcie i zagospodarowanie odpadów.

(akta kontroli str. 3064-3066)

²² Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r., poz. 797, ze zm.).

²³ Protokoły kontroli: Nr PL 251/2016, Nr MM 273/2017, Nr OS 222/2017, Nr MM 149/2019, Nr CI 242/2019.

²⁴ Protokoły kontroli: Nr WA 24/2016, Nr CI 269/2016, Nr PL 8/2016, Nr OS 88/2017.

²⁵ Protokoły kontroli: Nr RA 305/2016, Nr CI 266/2016, Nr WA 282/2016, Nr OS 57/2017, Nr RA 3/2017, Nr PL 56/2017.

1.5. Kontrole punktów skupu surowców wtórnych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2016-2020 (I półrocze) inspektorzy WIOŚ w Warszawie przeprowadzili łącznie 67 kontroli punktów skupu surowców wtórnych (złomu), w których badano obecność elementów pochodzących ze zużytego sprzętu lub z rozebranych na elementy pojazdów, w tym: w poszczególnych latach: 11, 17, 10, 21 i 8 kontroli w I półroczu 2020 r. W skontrolowanych punktach skupu surowców wtórnych, obecność niekompletnego zużytego sprzętu i elementów pochodzących ze zużytego sprzętu lub prowadzenie nielegalnego demontażu zużytego sprzętu, stwierdzono w 5 kontrolach. Obecność elementów pochodzących z pojazdów i niekompletnych pojazdów lub prowadzenie nielegalnego demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, stwierdzono w 8 kontrolach. W przypadku kontroli, podczas których stwierdzono obecność niekompletnego zużytego sprzętu i elementów pochodzących ze zużytego sprzętu lub prowadzenie nielegalnego demontażu zużytego sprzętu oraz obecność elementów pochodzących z pojazdów i niekompletnych pojazdów, prowadzenie nielegalnego demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w WIOŚ w Warszawie prowadzono czynności sprawdzające zmierzające do wyjaśnienia pochodzenia tych odpadów.

W 6 przypadkach zidentyfikowano rozmontowane elementy pochodzące ze zużytego sprzętu elektrycznego lub elektronicznego²⁶ oraz 9 przypadkach rozmontowane elementy pojazdów²⁷. W wyniku przeprowadzonych czynności nałożono mandaty lub kary pieniężne w łącznej wysokości 72 tys. zł, wydano decyzję wstrzymującą działalność polegającą na przetwarzaniu odpadów (demontaż pojazdów) oraz przekazano ustalenia kontroli do Straży Miejskiej (dwa przypadki), Policji (jeden przypadek) i Urzędu Marszałkowskiego (jeden przypadek). Wobec podmiotu, u którego w trakcie oględzin stwierdzono prowadzenie nielegalnego demontażu pojazdu wszczęto postępowanie administracyjne, które umorzono z powodu śmierci właściciela.

(akta kontroli str. 3073-3092)

1.6. Współpraca WIOŚ z innymi instytucjami i organami kontroli, w tym z Państwową Inspekcją Sanitarną, Państwową Inspekcją Handlową, organami administracji publicznej

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, współpraca w zakresie określonym w art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska²⁸ (dalej: ustawa o IOŚ) z innymi organami kontroli, organami administracji państwowej i rządowej, organami samorządu terytorialnego polegała na przekazywaniu właściwym organom wystąpień, pism informujących o wynikach kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w zakresie przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. W latach 2016-2019 w ramach tej współpracy MWIOŚ skierował 32 informacje o ustaleniach kontroli oraz 2 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Organy jednostek samorządu terytorialnego nie kierowały do MWIOŚ wniosków o przeprowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

(akta kontroli str. 2684-2706)

W zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, MWIOŚ współdziałał w wykonywaniu czynności kontrolnych z innymi organami kontroli, jeśli wymagała tego sytuacja, niezależnie od tematyki kontroli. W okresie objętym kontrolą Państwowa Inspekcja Sanitarna nie występowała do MWIOŚ z wnioskami w zakresie określonym w art. 17 ust. 2 ustawy o IOŚ. Wnioski o przeprowadzenie kontroli kierowały do WIOŚ głównie Inspekcja Handlowa, Marszałek Województwa Mazowieckiego oraz organy administracji państwowej, organy samorządu terytorialnego i organy ścigania. Po otrzymaniu wniosków o przeprowadzenie kontroli, współpraca z ww. organami polegała na kierowaniu do tych

²⁶ Na przykład: silniki elektryczne, sprężarki lodówkowe, obudowy lodówek, części z pralek, elektroniczne programatory, telewizory z rozbitymi obudowami, zwoje kabli.

²⁷ Na przykład: kabina samochodu marki Star, felgi aluminiowe, filtry olejowe, amortyzatory, drzwi, lampy, fotele i zderzaki, zdemontowane silniki pojazdów wraz z płynami eksploatacyjnymi, elementy konstrukcji nośnej karoserii samochodowej, akumulatory, gaśnice, stwierdzono również prowadzenie demontażu pojazdu osobowego.

²⁸ Dz. U. z 2020 r., poz. 995, ze zm.

organów wystąpień informujących o wynikach kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie. W przypadku spraw, które nie były w kompetencjach Inspekcji Ochrony Środowiska, przekazywano je innym organom, według właściwości, w zakresie kompetencji tych organów.

Ponadto po przeprowadzeniu przez WIOŚ w Warszawie kontroli planowych i pozaplanowych, w ramach współpracy z innymi organami, w uzasadnionych przypadkach kierowane były do tych organów wystąpienia pokontrolne, w których przekazywane były informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ.

W okresie objętym kontrolą, otrzymano od Marszałka Województwa Mazowieckiego pisma m.in. z informacją o naruszeniu przepisów w zakresie ustawy o bateriach i akumulatorach, tj. pismo z dnia 9 marca 2016 r. stanowiące wykaz podmiotów naruszających obowiązki sprawozdawcze oraz pismo z dnia 10 października 2017 r. stanowiące wykaz przedsiębiorców naruszających przepisy ww. ustawy (naruszenie obowiązków sprawozdawczych i brak umowy z zakładami przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów), a także o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, tj.: pisma z 10 czerwca 2019 r. oraz z 17 października 2019 r., stanowiące wykazy podmiotów, co do których zachodzi podejrzenie że wprowadzają sprzęt elektryczny i elektroniczny bez wpisu do rejestru BDO.

W związku z informacjami otrzymanymi od Marszałka Województwa Mazowieckiego, w WIOŚ w Warszawie analizowano listy przedsiębiorców, którzy nie wywiązali się z obowiązków określonych w ustawie o bateriach i akumulatorach i ustawie o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. MWIOŚ prowadził czynności wyjaśniające i postępowania administracyjne w zakresie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych tym przedsiębiorcom.

(akta kontroli str. 2813-2817, 2949-2979)

1.7. Dokonywanie analiz i ocen przestrzegania przepisów w zakresie odpadów użytkowych i odpadów opakowaniowych, monitorowanie strumienia odpadów użytkowych i odpadów opakowaniowych oraz podejmowanie działania w celu poprawy stanu gospodarki odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi oraz ograniczenia „szarej strefy”

Opis stanu
faktycznego

W WIOŚ w Warszawie corocznie sporządzano sprawozdania z realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie swojej właściwości.

W okresie objętym kontrolą nie sporządzano innych corocznych lub okresowych analiz i ocen przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi przez kontrolowane podmioty. Jak wyjaśnił Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu, na bieżąco, na podstawie ustaleń każdej kontroli, dokonywano analizy i oceny przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi pod względem podjęcia określonych działań pokontrolnych, tj. wydania zarządzenia pokontrolnego, wydania decyzji administracyjnej lub skierowania wystąpienia pokontrolnego do innych właściwych organów w sprawie podjęcia działań będących w ich kompetencji.

Po zakończonej kontroli inspektorzy WIOŚ w Warszawie wykonywali analizę wielokryterialną oddziaływania danego zakładu na środowisko, na podstawie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w wyniku prowadzonej działalności oraz uciążliwości dla środowiska uwzględniającej: wrażliwość otoczenia zakładu (lokalizacja, stan środowiska, częstotliwość wniosków o interwencję), skalę oddziaływania na środowisko, zastosowane zabezpieczenia, wyniki ostatniej kontroli

Zakres wykonywanej analizy został określony i opisany przez GIOŚ. Przeprowadzane analizy wykorzystywano do kategoryzacji zakładów pod względem uciążliwości dla środowiska, a tym samym przyporządkowania poszczególnych zakładów do jednej z pięciu kategorii, którym przypisuje się odpowiednią częstotliwość przeprowadzania kontroli. Przyporządkowania zakładów do poszczególnych kategorii dokonywał system elektroniczny po wykonaniu podsumowania oceny ryzyka.

(akta kontroli str. 2522-2575, 2707-2708)

W zakresie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz ustawy o bateriach i akumulatorach, analiza i ocena dokonywana była w oparciu o ustalenia kontroli. W sporządzanej zgodnie z art. 86 ust. 2 ustawy o zużytym

sprzęcie elektrycznym i elektronicznym zbiorczej informacji o wynikach kontroli przeprowadzonych w poprzednim roku kalendarzowym, jednym z rozdziałów jest „Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym”, w którym przedstawiano ustalenia kontroli i działania pokontrolne, zawierano też analizę kontroli w porównaniu do roku poprzedniego.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła m.in., że na podstawie corocznych informacji WIOŚ dokonywał analizy i oceny przestrzegania przepisów ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym i ustawy o bateriach i akumulatorach przez podmioty. Wnioski z ustaleń wykorzystywane były w trakcie tworzenia planów pracy WIOŚ w Warszawie na kolejny rok. Ponadto inspektorzy WIOŚ w Warszawie, po zakończonej kontroli wykonywali analizę wielokryterialną oddziaływania danego zakładu na środowisko na podstawie następujących elementów: ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w wyniku prowadzonej działalności, uciążliwości dla środowiska, wyników ostatniej kontroli w zakładzie (stwierdzonych naruszeń).

W 2018 r., po analizie przepisów ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym dotyczących przeprowadzania audytów zewnętrznych przez prowadzących zakłady przetwarzania zużytego sprzętu, w związku z powstałymi wątpliwościami, MWIOŚ skierował do Ministerstwa Środowiska pismo²⁹ z prośbą o zajęcie stanowiska w tym zakresie.

Pismo MWIOŚ dotyczyło interpretacji przepisów odnośnie do: 1) prowadzącego zakład przetwarzania, który w danym okresie nie prowadził jeszcze działalności, 2) prowadzącego zakład przetwarzania, który w roku, w którym należy przeprowadzić audyt zaprzestał działalności oraz 3) podmiotu, który w okresie podlegającym audytowi wprowadził już nie przetwarzał zużytego sprzętu, ale prowadził działalność poboczną w tym zakresie (przekazywanie odpadów, wystawianie zaświadczeń). Według otrzymanej interpretacji³⁰, w pierwszym przypadku sporządzanie audytu uznano za bezzasadne, zaś w obu pozostałych wskazano na konieczność jego przeprowadzenia.

(akta kontroli str. 2813-2817,2890-2989)

1.8. Rozpatrywanie wpływających do WIOŚ skarg i wniosków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi, bateriami i akumulatorami, zużytych sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz recyklingiem pojazdów wycofanych z eksploatacji

Opis stanu faktycznego

W zakresie kontroli pojazdów wycofanych z eksploatacji do WIOŚ w Warszawie wpłynęły łącznie 143 wnioski o interwencję, odpowiednio w poszczególnych latach (21, 31, 31, 37, 23). Ogółem przeprowadzono 101 kontroli interwencyjnych, z tego w latach 2016-2019 odpowiednio: 21, 26, 27, 27. W I półroczu 2020 r. 5 kontroli było w trakcie realizacji. Kontrole prowadzono w związku z podejrzeniem: nielegalnego demontażu pojazdów, niewłaściwego postępowania z odpadami z demontowanych pojazdów, magazynowaniem odpadów z demontażu bez zabezpieczenia przed emisją zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi, spalania odpadów pochodzących z demontażu pojazdów.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ciechanowie wyjaśniła, że: *nie przeprowadzono kontroli sprawdzających. Nie ma możliwości przeprowadzania kontroli sprawdzających dotyczących stanu realizacji działań pokontrolnych i nie jest uzasadnione ich przeprowadzanie w ramach rezerwy czasowej, w sytuacji posiadania informacji o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących wyeliminowaniu wskazanych w zarządzeniu naruszeń, przesłanych przez kontrolowane podmioty. Ograniczenia te wynikają z braków kadrowych, konsekwencją czego jest duże obciążenie inspektorów nałożonymi na IOŚ wieloma zadaniami ustawowymi.*

(akta kontroli str. 3058-3060)

W zakresie ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym do WIOŚ wpłynęło 30 wniosków o interwencję, odpowiednio w poszczególnych latach: 12, 7, 6, 4 i jeden). Ogółem przeprowadzono 24 kontrole interwencyjne, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 12, 5, 5 i 2. W I półroczu 2020 r. nie przeprowadzono żadnej takiej kontroli. Kontrole prowadzono w związku z podejrzeniem braku wpisu do rejestru GIOŚ, niewywiązywaniem

²⁹ Pismo z dnia 30 czerwca 2018 r., znak: OS-IN/r/8.2018.ID.

³⁰ Pismo z dnia 27 listopada 2018 r., znak: DGO-II.022.199.2018.AŁ.

się z obowiązków wynikających z ustawy o zseie, podejrzeniem prowadzenia nielegalnego demontażu. Przyczynami nieprzeprowadzenia kontroli było głównie przekazanie ich według właściwości do odpowiednich organów.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła, że: (...) *nie przeprowadzano kontroli sprawdzających. (...) MWIOŚ nie ma możliwości przeprowadzania kontroli sprawdzających każdego podmiotu, z uwagi na brak rezerw czasowych i duże obciążenie inspektorów nałożonymi na IOŚ zadaniami ustawowymi i coraz to nowymi zadaniami wynikającymi ze zmian przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska oraz kontrolami zewnętrznymi prowadzonymi poprzez inne organy kontrolne wobec WIOŚ w Warszawie.*

Zaznaczyć należy, że Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma obowiązku przeprowadzania kontroli sprawdzających podmiotów, których działalność gospodarcza była przedmiotem kontroli, w tym w przypadku przeprowadzania kontroli interwencyjnych. Ustawodawca nie wprowadził regulacji prawnych w tym zakresie.

(akta kontroli str. 3033-3051)

W zakresie ustawy o bateriach i akumulatorach łącznie wpłynęło do WIOŚ pięć wniosków o interwencję (jeden w 2017 r. oraz cztery w 2018 r. – w 2016 r., 2019 r. i I półroczu 2020 r. nie wpłynęły wnioski w tym zakresie). Przeprowadzono trzy kontrole interwencyjne. Przyczynami nieprzeprowadzenia dwóch kontroli było otrzymanie wyjaśnień od podmiotu oraz wykreślenie podmiotu z ewidencji gospodarczej.

W sprawie prowadzenia kontroli sprawdzających, Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce złożyła analogiczne wyjaśnienia, jak w przypadku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

(akta kontroli str. 3033-3051, 3201-3232)

W zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, w okresie objętym kontrolą do WIOŚ wpłynęło 16 wniosków o interwencję, odpowiednio w poszczególnych latach: 5, 3, 5 i 3, w I półroczu 2020 r. nie wpłynęły wnioski w tym zakresie. W przypadku 13 wniosków podjęto kontrole. Liczba kontroli podjętych w odpowiedzi na wnioski wyniosła 22 (jeden wniosek o przeprowadzenie kontroli krzyżowych dotyczył dziewięciu podmiotów – organizacji odzysku opakowań, recyklerów). Przyczyny podjęcia decyzji o przeprowadzeniu kontroli to: podejrzenie nieprawidłowości w prowadzonej dokumentacji w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających odzysk i dokumentów potwierdzających recykling, podejrzenie nieprawidłowego klasyfikowania procesów recyklingu, a także zawyżanie osiągniętego poziomu recyklingu i odzysku opakowań przez podmioty prowadzące przetwarzanie odpadów opakowaniowych oraz organizacje odzysku opakowań, brak realizacji obowiązków wynikających z ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi przez wprowadzającego produkty w opakowaniach, nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami przez prowadzących recykling (spalanie odpadów, przekazywanie odpadów osobom fizycznym, magazynowanie beczek z nieznaną zawartością, uciążliwość odorowa z procesów technologicznych).

Nie podjęto kontroli w przypadku trzech wniosków o interwencję, a mianowicie: jednego wniosku z 2017 r. – przeprowadzono postępowanie wyjaśniające, odpowiedź udzielona została w oparciu o pozyskane informacje, dwóch wniosków z 2018 r. – w jednym przypadku odpowiedź udzielona została w oparciu o posiadane informacje, a w drugim przeprowadzono kontrolę dokumentacyjną i wszczęto postępowanie administracyjne.

(akta kontroli str. 3052-3057, 3201-3232)

W sprawie prowadzenia kontroli sprawdzających, Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu wyjaśnił, że: *przy ustalaniu rocznego planu kontroli przyjmuje się standardowo 30 kontroli zakładów w terenie, na inspektora, w ciągu roku (przy założeniu, że nie są realizowane inne kategorie kontroli (...)) Liczba ta została ustalona na podstawie doświadczeń z poprzednich lat i analizy danych statystycznych w zakresie liczby wykonywanych kontroli na inspektora w ciągu roku. (...) Z uwagi na zróżnicowaną liczbę kontroli pozaplanowych np. interwencyjnych, na wniosek i innych wykonywaną przez wioś rezerwa czasowa powinna mieścić się w granicach od 20% do 50% (większa rezerwa czasowa skutkowałaby poddaniem w wątpliwość skuteczności systemu planowania kontroli) (...) Po uwzględnieniu założeń systemu kontroli ISK i dokonaniu szczegółowych obliczeń do planu rocznego dla jednego inspektora, w województwie mazowieckim w planie rocznym przyjmuje się 14*

kontroli planowych w terenie na inspektora w ciągu roku. Decyzję o przeprowadzeniu kontroli pozaplanowej, rodzaju i terminu jej realizacji podejmuje się na podstawie analizy wniosku, po zebraniu niezbędnych informacji do jego rozpatrzenia pod kątem celowości i zasadności przeprowadzenia kontroli (...) Zgodnie z systemem kontroli ISK, kontrole stanu realizacji działań pokontrolnych są kontrolami pozaplanowymi, które są przeprowadzane w ramach rezerwy czasowej, w uzasadnionych przypadkach, np. nieprzesłania (...) przez kontrolowany podmiot pisemnej informacji o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących wyeliminowaniu wskazanych w zarządzeniu naruszeń.

Nie ma możliwości przeprowadzania kontroli pozaplanowych dotyczących stanu realizacji działań pokontrolnych i nie jest uzasadnione ich przeprowadzanie w ramach rezerwy czasowej, w sytuacji posiadania informacji o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących wyeliminowaniu wskazanych w zarządzeniu naruszeń, przesłanych przez kontrolowane podmioty. Ograniczenia te wynikają z braków kadrowych, konsekwencją czego jest duże obciążenie inspektorów nałożonymi na IOŚ wieloma zadaniami ustawowymi. Ponieważ kontrolowane podmioty pisemnie informowały o realizacji zarządzeń pokontrolnych planowanie kontroli sprawdzających realizację zarządzeń pokontrolnych było niecelowe. Realizacja zarządzeń pokontrolnych jest sprawdzana podczas kolejnej kontroli podmiotu.

(akta kontroli str. 3052-3057, 3201-3232)

1.9. Przedkładanie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska zbiorczych informacji o wynikach kontroli przedsiębiorców funkcjonujących w obszarze gospodarki bateriami i akumulatorami oraz użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym

Opis stanu faktycznego

WIOŚ w Warszawie corocznie sporządzał sprawozdania z realizacji zadań IOŚ w zakresie swojej właściwości. Sprawozdania te zawierały stosowne rozdziały dotyczące kontroli przedsiębiorców funkcjonujących w obszarze gospodarki użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Ponadto corocznie sporządzano dla GIOŚ odrębną informację o wynikach kontroli podmiotów wpisanych do rejestru, wykonywaną na podstawie ustawy o bateriach i akumulatorach. Sprawozdania te oraz informacje sporządzane były terminowo, tj. do dnia 15 lutego za poprzedni rok kalendarzowy³¹.

(akta kontroli str. 2638-2651, 2652-2681, 3123-3193)

1.10. Analizowanie i weryfikowanie informacji zawartych w przekazywanych przez organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego i organizacje odzysku opakowań oraz prowadzących zakłady przetwarzania zużytego sprzętu uwierzytelnionych kopiach sprawozdań z przeprowadzonych audytów

Opis stanu faktycznego

W WIOŚ w Warszawie po raz pierwszy roczne audyty zewnętrzne organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz prowadzących zakłady przetwarzania zużytego sprzętu, zostały przeprowadzone w 2018 r. i dotyczyły działalności tych podmiotów w 2017 r. Na terenie województwa mazowieckiego działalność gospodarczą prowadziło 6 organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zakłady przetwarzania zużytego sprzętu (w latach 2016-2019 odpowiednio: 24, 25, 21 i 22).

W 2018 r. skontrolowano 25 zakładów przetwarzania i sprawdzono wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia audytu zewnętrznego za 2017 r. W wyniku kontroli stwierdzono, że: 16 zakładów przetwarzania wywiązało się z ww. obowiązku i przekazało do WIOŚ uwierzytelnioną kopię sprawozdania z audytu, jeden zakład przetwarzania zużytego sprzętu nie wywiązał się z tego obowiązku, a prowadził działalność w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu w 2017 r. i w 2018 r., zaś 8 zakładów przetwarzania nie prowadziło przetwarzania zużytego sprzętu w 2017 r. albo nie prowadziło działalności w tym zakresie w 2018 r. W 2018 r. 6 organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, prowadziło działalność gospodarczą na terenie województwa mazowieckiego i wszystkie przeprowadziły audyt zewnętrzny za 2017 r. oraz przekazały do WIOŚ uwierzytelnioną kopię sprawozdania z tego audytu.

W 2019 r. skontrolowano 23 zakłady przetwarzania i sprawdzono wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia audytu zewnętrznego za 2018 r. Stwierdzono, że: 17

³¹ Art. 72 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach oraz art. 86 ust. 2 ustawy o zseie.

zakładów przetwarzania wywiązało się z obowiązku przeprowadzenia audytu zewnętrznego za 2018 r. i przekazało do WIOŚ uwierzytelnioną kopię sprawozdania z audytu, jeden zakład przetwarzania zużytego sprzętu nie wywiązał się z obowiązku przeprowadzenia audytu zewnętrznego, a prowadził działalność w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu w 2018 r. i w 2019 r., zaś 5 zakładów przetwarzania nie prowadziło przetwarzania zużytego sprzętu w 2018 r. albo nie prowadziło działalności w tym zakresie w 2019 r. W 2019 r. 6 organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadziło działalność gospodarczą na terenie województwa mazowieckiego. Wszystkie przeprowadziły audyt zewnętrzny za 2018 r. i przekazały do WIOŚ uwierzytelnioną kopię sprawozdania z audytu. Termin przeprowadzenia audytów zewnętrznych, o których mowa w art. 66 ust. 1 i 2 oraz art. 70 ust. 2 ustawy o zseie, za 2019 r. został określony w ustawie z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2³². Zgodnie z art. 30 ust. 1 ww. ustawy, organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz prowadzący zakład przetwarzania są obowiązani do przeprowadzenia za rok 2019 audytu, o którym mowa w art. 66, w terminie do dnia 30 września 2020 r. Zgodnie z art. 30 ww. ustawy, organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz prowadzący zakład przetwarzania przekazują właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz marszałkowi województwa uwierzytelnioną kopię sprawozdania z przeprowadzonego audytu nie później niż w terminie do dnia 15 listopada 2020 r. W 2020 r. przesłano dotychczas do WIOŚ uwierzytelnione kopie sprawozdania z audytu zewnętrznego 12 prowadzących zakłady przetwarzania zużytego sprzętu i czterech organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego za 2019 r.

(akta kontroli str. 2629-2635, 2638-2647)

Pismem z dnia 26 września 2018 r. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego poinformował WIOŚ w Warszawie o niezłożeniu w ustawowym terminie sprawozdań z audytów przez 3 podmioty. Ponadto pismem z dnia 12 czerwca 2019 r. urząd ten poinformował WIOŚ o niezłożeniu sprawozdań z audytów zewnętrznych za rok 2018 przez 6 podmiotów oraz o złożeniu sprawozdania po ustawowym terminie przez jeden podmiot. Pismami z dnia 4 marca 2020 r. i 24 czerwca 2020 r. urząd ten poinformował WIOŚ o opóźnieniach w przekazaniu sprawozdań przez odpowiednio: [*] (sprawozdanie za 2018 r. przedłożone 26 lutego 2020 r.) i [*] (sprawozdanie za 2017 r. przedłożone 16 maja 2018 r.).

(akta kontroli str. 3096-3108, 3111-3112)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

MWIOŚ nie podjął działań zmierzających do wyjaśnienia sprawy opóźnień w złożeniu sprawozdań z audytu przez niektóre podmioty, mimo że informacje o tym fakcie uzyskał z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego pismami z dnia: 26 września 2018 r.³³, 12 czerwca 2019 r.³⁴, 4 marca 2020 r. oraz 24 czerwca 2020 r.³⁵.

W przypadku [*], która przedmiotowe sprawozdanie za 2017 r. złożyła 7 czerwca 2018 r., wskazując jako przyczynę niedotrzymania terminu fakt, że ostateczną wersję sprawozdania Spółka otrzymała w dniu 6 czerwca 2018 r., Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu wyjaśnił m.in., że: *będą prowadzone czynności wyjaśniające przez MWIOŚ, czy w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 93 ust. 4 ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, zgodnie z którym: Jeżeli podmiot podlegający ukaraniu przedstawi organowi dowody i okoliczności wskazujące, że podmiot ten dochował należytej staranności i uczynił wszystko, czego można od niego rozsądnie oczekiwać, aby do naruszenia nie doszło lub że nie miał żadnego wpływu na powstanie naruszenia, a*

³² Dz. U. z 2020 r., poz. 875, ze zm.

³³ Znak OS-WO-II.7250.531.2018.KK o niezłożeniu w ustawowym terminie stosownych sprawozdań przez: [*], [*], [*].

³⁴ Znak OS-WP-II.7250.401.2019.KK o niezłożeniu sprawozdań z audytów zewnętrznych za rok 2018 przez: [*], [*], [*], [*] oraz o złożeniu sprawozdania po ustawowym terminie przez [*].

³⁵ Znak OS-WP-II.7250.27.2020.KK i OS-WP-II.7250.365.2020.KK o opóźnieniach w przekazaniu sprawozdań przez odpowiednio: [*] (sprawozdanie za 2018 r. przedłożone 26 lutego 2020 r.) oraz [*] (sprawozdanie za 2017 r. przedłożone 16 maja 2018 r.).

naruszenie to nastąpiło wskutek zdarzeń i okoliczności, których podmiot nie mógł przewidzieć, organ nie wszczyną postępowania w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej wobec tego podmiotu, a postępowanie wszczęte w tej sprawie umarza. Jeśli okoliczności opisane powyżej nie będą spełnione, będzie wszczęte postępowanie administracyjne w przedmiocie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej na podstawie art. 91 pkt 47 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, którą MWIOŚ może wymierzyć w terminie przed upływem 3 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek podatkowy.

W przypadku [***], która przedmiotowy audyt za 2018 r. zrealizowała po ustawowym terminie, a sprawozdanie złożono dopiero 26 lutego 2020 r, Kierownik Delegatury WIOŚ w Radomiu wyjaśnił, że: *audyt zewnętrzny zakładu przetwarzania za rok 2018 należało sporządzić do dnia 30 kwietnia 2019 r. i przekazać (...) do dnia 15 maja 2019 r. Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska informację o wykonaniu audytu oraz terminie jego wykonania uzyskał dopiero na kontroli przeprowadzonej w dniach od 5 do 25 listopada 2019 r. (...) zarządzeniem pokontrolnym z dnia 8 stycznia 2020 r. (...) zobowiązał podmiot do terminowego przeprowadzania audytu zewnętrznego zakładu przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Po uzyskaniu ostatecznej informacji o wykonaniu audytu Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska ma możliwość wszczęcia postępowania za rzeczywiste naruszenie to jest za nieterminowe przeprowadzenie audytu zewnętrznego zakładu przetwarzania za rok 2018. (...) Z uwagi na zaistniałą w bieżącym roku sytuację – zagrożenie pandemią i związane z tym opóźnienia w wykonywaniu zadań Inspekcji Ochrony Środowiska oraz dużą liczbę pozostałych zadań nie wszczęto jeszcze postępowania w przedmiotowej sprawie. MWIOŚ ma możliwość wydania ww. decyzji zgodnie z ustawą Ordynacja podatkowa do dnia 31 grudnia 2022 r. W wyjaśnieniach wskazano również, że postępowanie administracyjne za nieterminowe przeprowadzenie audytu zewnętrznego zakładu przetwarzania za rok 2018 dopiero będzie wszczęte.*

W sprawie przyczyn, dla których działania wobec [***] mają dopiero zostać podjęte, pomimo, że od ustawowego terminu złożenia tych sprawozdań minęło ponad dwa lata, a od powzięcia przez WIOŚ informacji o tym fakcie minęło odpowiednio półtora roku i ponad rok (w myśl art. 35 kpa³⁶ organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki), Kierownik Działu Inspekcji Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśnił, że: *czynności wyjaśniające (...) podjęte przez WIOŚ zaplanowano na I kwartał 2021 r. z uwagi na to, iż [***] (...) zostanie umieszczona w planie kontroli na 2021 r. Przyczyna podjęcia tych działań w tym terminie, wynika m.in. z tego faktu, iż Spółka była przedmiotem kontroli planowej WIOŚ w roku 2017 r. Z przeprowadzonej analizy wielokryterialnej przeprowadzonej po kontroli WIOŚ wynikało, iż powyższy zakład zaliczony został do IV kategorii, co skutkowało, iż będzie on przedmiotem kontroli w I kwartale 2021 r. W związku z powyższym podjęta została decyzja o wyjaśnieniu sprawy terminu przekazania audytu za rok 2017 podczas kontroli planowej w I kwartale 2021 r. Ponadto, z informacji roboczych uzyskanych przez WIOŚ w 2019 r. wynikało, iż [***] nadal wyjaśnia sprawę z podmiotem przeprowadzającym audyt. Zauważyć też należy, że naruszenie to nie skutkowało szkodami dla środowiska, polegało (jeżeli potwierdzi to planowana kontrola) ono jedynie na niedotrzymaniu terminu ustawowego i nie wymagało natychmiastowych działań WIOŚ”.*

(akta kontroli str. 3096-3108, 3111-3112)

Zdaniem NIK, niepodjęcie przez WIOŚ w Warszawie działań kontrolnych zmierzających do wyjaśnienia sprawy przedmiotowych opóźnień w złożeniu sprawozdań z audytu, bezpośrednio po uzyskaniu takich informacji było działaniem nierzetelnym.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK MWIOŚ prawidłowo sprawował nadzór nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz gospodarujących odpadami poużytkowymi i odpadami opakowaniowymi. Krytycznie natomiast ocenić należy, że MWIOŚ nie podjął stosownych działań zmierzających do wyjaśnienia opóźnień w złożeniu sprawozdań z audytu przez [***] za 2017 r. oraz [***] za 2018 r., mimo że informacje o tym fakcie uzyskał z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

³⁶ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256, ze zm.).

2. Zapewnienie warunków dla właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem odpadów komunalnych

2.1. Kontrole podmiotów przetwarzających odpady komunalne

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą plany działalności kontrolnej WIOŚ w Warszawie były uzgadniane z Wojewodą Mazowieckim, zgodnie art. 5 ust. 4 pkt 2 ustawy o IOŚ.

W województwie mazowieckim przetwarzanie odpadów komunalnych w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą prowadziła następująca liczba zakładów: w roku 2016 – 99; w roku 2017 – 106; w roku 2018 – 106; w roku 2019 – 104; w roku 2020 – 106.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą w zakładach przetwarzających odpady komunalne zaplanowano ogółem 116 kontroli, z tego w roku: 2016 – 31; 2017 – 29; 2018 – 25; 2019 – 20; 2020 (do 30 maja) – 11 kontroli.

W latach 2016-2020 (do 30 maja) przeprowadzono łącznie 204 kontrole zakładów i przetwarzających odpady komunalne, z tego: w roku 2016 – 54; w roku 2017 – 49; w roku 2018 – 49; w roku 2019 – 39; w roku 2020 (do 30 maja) – 13 kontroli.

W poszczególnych latach 2016-2020 (do 30 maja) przeprowadzono w zakładach i u przetwarzających odpady komunalne łącznie 248 kontroli (w jednym zakładzie były przykładowo dwie kontrole w ciągu roku), z tego: w roku 2016 – 66; w roku 2017 – 57; w roku 2018 – 61; w roku 2019 – 51; w roku 2020 (do 30 maja) – 13 kontroli; przy czym kontroli planowych przeprowadzono 100, a kontroli doraźnych – 148 (w dokumentach MWIOŚ nazywane kontrolami pozaplanowymi, w ramach kontroli pozaplanowych były przeprowadzane kontrole interwencyjne).

(akta kontroli str. 323-421)

Kwalifikacja do poszczególnych kategorii zakładów prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych odbywała się z wykorzystaniem ISK, który generował automatycznie kategorię podmiotu, po wykonaniu podsumowania oceny ryzyka w oparciu o dane wprowadzone przez inspektora po zakończeniu kontroli.

Zakłady prowadzące przetwarzanie odpadów komunalnych zakwalifikowano w WIOŚ do następujących kategorii ryzyka, wpływających na częstotliwość przeprowadzenia kontroli, tj. do: I kategorii w roku 2016 – 4; w roku 2017 – 7; w roku 2018 – 6; w roku 2019 – 7; w roku 2020 – 6; II kategorii w roku 2016 – 21; w roku 2017 – 17; w roku 2018 – 17; w roku 2019 – 15; w roku 2020 – 16; III kategorii w roku 2016 – 36; w roku 2017 – 38; w roku 2018 – 37; w roku 2019 – 33; w roku 2020 – 32; IV kategorii w roku 2016 – 33; w roku 2017 – 37; w roku 2018 – 40; w roku 2019 – 43; w roku 2020 – 46; V kategorii w roku 2016 – 5; w roku 2017 – 7; w latach 2018-2020 – po 6.

(akta kontroli str. 323, 443-451, 2282)

W celu ujednoczenia prowadzonych w WIOŚ postępowań administracyjnych rozpoczęto w 2020 r. prowadzenie wirtualnej bazy opinii prawnych WIOŚ w Warszawie. Opracowywano wzorce decyzji administracyjnych i innych pism do wykorzystania przez Inspektorów, stworzono katalog decyzji administracyjnych wydawanych przez IOŚ ze szczególnym uwzględnieniem tego, co powinno zostać zamieszczone w uzasadnieniach danej decyzji. Wszystkie ww. opracowania dostępne były dla każdego inspektora na dysku sieciowym WIOŚ w Warszawie (tzw. „100”) w folderze „Baza Pism i Decyzji”.

(akta kontroli str. 54-58, 478-494, 2338-2359)

W okresie objętym kontrolą wpłynęły cztery skargi do WIOŚ związane z odbieraniem odpadów komunalnych z terenu nieruchomości i przetwarzaniem tych odpadów w instalacjach, tj.:

- skarga na działania Wójta Gminy Sońsk, dotycząca niedostarczenia pojemnika na odpady komunalne;

- skarga na działania Prezydenta Miasta Legionowo, dotycząca niewykonywania obowiązku odbierania z nieruchomości skarżącego odpadów komunalnych;
- dwie skargi od mieszkańca gminy Prażmów dotyczące nienależytego wykonywania przez Wójta Gminy Prażmów zadań określonych w art. 3 ust 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach³⁷, w szczególności funkcjonowania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (dalej: PSZOK). W jednym przypadku skarżący został poinformowany pismem z 31 lipca 2018 r., że WIOŚ podejmie działania kontrolne na terenie PSZOK, zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Jednak zapowiedziana kontrola nie została przeprowadzona.

(akta kontroli str. 324-325, 2286-2309)

W latach 2016-2020 (do 30 maja) przeprowadzono 148 kontroli doraźnych. Przyczynami podejmowania kontroli doraźnych, tj. pozaplanowych, były głównie: wnioski o interwencje kierowane do WIOŚ, w szczególności w związku z uciążliwością odorową, wynikającą z funkcjonowania instalacji, wnioski Marszałka Województwa Mazowieckiego o przeprowadzenie kontroli, np. instalacji lub miejsc magazynowania odpadów. W wyniku przeprowadzonych kontroli pracownicy WIOŚ stwierdzili m.in.: gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym pozwoleniem w zakresie miejsc i sposobów magazynowania odpadów, magazynowanie odpadów wielkogabarytowych niezgodnie z wymaganiami w zakresie ochrony środowiska, brak prowadzenia ewidencji odpadów lub prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym; przetwarzanie zużytych opon z odpadami wielogabarytowymi.

Ponadto prowadzono wspólne kontrole z Krajową Administracją Skarbową, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego oraz Policją.

(akta kontroli str. 323-325e, 807-822, 937-1000, 2150, 3886-3888)

W latach 2019-2020 (do 30 czerwca) uformowano zespoły w ramach grupy interwencyjno-wyjazdowej w każdej delegaturze, wchodzące w skład Wydziału Inspekcji w Warszawie oraz Działów Inspekcji w Delegaturach WIOŚ w Warszawie. Zespoły składały się z byłych funkcjonariuszy służb mundurowych oraz inspektorów ds. interwencyjnych, z wiedzą z zakresu ochrony środowiska. Inspektorzy ds. interwencyjnych nawiązali współpracę z funkcjonariuszami Policji, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego z siedzibą w Radomiu. Poszczególne, wchodzące w skład grupy interwencyjno-wyjazdowej zespoły specjalizowały się w różnych obszarach tzw. „szarej strefy”. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. zidentyfikowano 36 miejsc nielegalnego postępowania z odpadami (tj. porzucenia lub nielegalnego zbierania, a także składowania) na terenie 26 gmin. W 17 przypadkach były to odpady niebezpieczne. Masa zgromadzonych nielegalnie odpadów oraz ich identyfikacja jakościowa wskazywała, że w większości przypadków pochodziły one z działalności przemysłowej. W 2019 r. WIOŚ pozyskał od organów ochrony środowiska (marszałka województwa, starostów oraz prezydentów miast na prawach powiatu) wykazy rekultywowanych wyrobisk zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego. Według informacji WIOŚ, na terenie woj. mazowieckiego istnieje 219 takich wyrobisk. W 2019 r. przeprowadzono 60 oględzin, podczas których w 11 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości związane z nielegalnym deponowaniem odpadów. W każdym z tych przypadków podjęto czynności pokontrolne, tj. skierowano odpady do składowania lub magazynowania w trybie przepisów ustawy o odpadach.

Do WIOŚ w Warszawie zostało złożonych w latach 2016-2020 (do 30 maja) 1 486 wniosków interwencyjnych wskazujących na nieprawidłowości w działaniu podmiotów prowadzących odbieranie i przetwarzanie odpadów komunalnych, w tym: w roku 2016 – 389; w roku 2017 – 406; w roku 2018 – 265; w roku 2019 – 149; w roku 2020 (do 30 maja) – 277. WIOŚ w latach 2016-2020 (do 30 maja) przeprowadził 77 kontroli interwencyjnych komunalnych w tym: w roku 2016 – 14; w roku 2017 – 17; w roku 2018 – 29; w roku 2019 – 13; w roku 2020 (do 30 maja) – 4. WIOŚ podejmował kontrole interwencyjne na skutek wniosków złożonych do WIOŚ, wskazujących na nieprawidłowości w działaniu podmiotów prowadzących odbieranie i przetwarzanie odpadów komunalnych. Kierownik Delegatury

³⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1439, dalej: „ucpg”.

WIOŚ w Ciechanowie w wyjaśnieniach podała, że w latach 2016-2020 (do 30 czerwca) do WIOŚ w odniesieniu do niektórych podmiotów wpływało po kilkaset skarg.

(akta kontroli str. 323-325e, 444, 1416-1487)

W latach 2016-2019 r. nie zrealizowano 13 zaplanowanych kontroli, z tego 2 w roku 2016; w roku 2018 – 5 i w roku 2019 – 6. Kontrole zaplanowane nie zostały podjęte ze względu na przeprowadzenie w tych podmiotach kontroli pozaplanowych (interwencyjnych), które swoim zakresem objęły zagadnienia zaplanowane do kontroli. Jedna kontrola planowa nie została przeprowadzona ze względu na sprzeciw kontrolowanego wobec podjęcia i wykonania kontroli (kontrolowany złożył skargę na postanowienie do WSA w Warszawie). W trzech przypadkach, kontrole zostały rozpoczęte w roku zaplanowania, ale data ich zakończenia przypadła na rok następny i zostały one wliczone do roku następnego zgodnie z datą zakończenia kontroli.

W WIOŚ w Warszawie w okresie objętym kontrolą nie prowadzono kontroli sprawdzających.

(akta kontroli str. 323, 4916-4920)

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ciechanowie wyjaśniła, że: (...) *Realizację zarządzeń pokontrolnych sprawdzano w czasie przeprowadzania kolejnej kontroli tego podmiotu, choć nie dotyczyło to wszystkich kontroli. W przypadkach, gdy kolejną kontrolą była kontrola interwencyjna (...) co do zasady kontrole interwencyjne nie obejmują innych zagadnień niż związanych z rozpoznaniem wniosku. Natomiast, gdy podczas prowadzenia kontroli interwencyjnej jej zakres, dotyczący zbadania przyczyn interwencji, obejmował stan faktyczny potwierdzający realizację zagadnień ujętych w zarządzeniu pokontrolnym z poprzedniej kontroli – to wówczas realizacja tego zarządzenia pokontrolnego była sprawdzana.*

(akta kontroli str. 443-451, 2147-2163)

W WIOŚ w Warszawie protokoły pokontrolne sporządzone były w przypadku każdej czynności kontrolnej, zarówno kontroli planowej jak i pozaplanowej. W 11 przypadkach kontrolowani odmówili podpisania protokołu. Przyczyną odmowy podpisania protokołów był brak zgody dotyczący niektórych ustaleń zawartych w protokołach kontroli. W 10 przypadkach WIOŚ utrzymał ustalenia kontroli i działania pokontrolne były podejmowane standardowo, w jednym w stosunku do [*] w części uwagi uznano za zasadne.

(akta kontroli str. 937- 947, 2148-2149, 2310-2316)

2.2. Kontrolowanie u podmiotów odbierających odpady komunalne z terenu nieruchomości spełnienia wymagań dla odbioru odpadów oraz sposobu postępowania z odebranymi odpadami

Opis stanu faktycznego

W WIOŚ w Warszawie, zgodnie z założeniami w ISK, w którym zostały zawarte zasady prowadzenia kontroli³⁸, nie klasyfikowano podmiotów odbierających odpady komunalne z terenu nieruchomości do poszczególnych kategorii ryzyka. Nie były one także umieszczane w planach kontroli WIOŚ w zakresie spełniania wymagań dla odbioru odpadów oraz sposobu postępowania z odebranymi odpadami.

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że: *zgodnie z założeniami, w ISK rejestrowane są wyłącznie podmioty korzystające ze środowiska, w których WIOŚ przeprowadzał kontrole. Po przeprowadzeniu kontroli (na podstawie jej ustaleń), inspektor wykonuje analizę wielokryterialną oddziaływania danego zakładu na środowisko, która umożliwi dokonanie kategoryzacji zakładów. (...) W rejestrach działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, prowadzonych przez każdą z gmin i każde miasto, wpisane są znaczne ilości podmiotów świadczących usługi w tym zakresie, np. Warszawa – 77, Piaseczno – 28, Łomianki – 32, Pruszków – 30, Legionowo – 36, Leszno – 10, Mińsk Mazowiecki – 17, Ostrołęka – 19, Radom – 30. (...). Liczby podmiotów odbierających odpady komunalne zostały pozyskane z publicznie dostępnych rejestrów działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych prowadzonych przez wójtów, burmistrzów lub prezydentom miast właściwych ze względu na miejsce odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości od właścicieli*

³⁸ Obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 r.

nieruchomości, a nie z ISK (...). WIOŚ w Warszawie nie planował do kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne, ponieważ zgodnie z art. 9u ucpg, wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy, w tym kontroli podmiotów wpisanych do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości jest zgodnie z art. 9b ust. 1 ucpg działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców³⁹. Rejestry działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych prowadzą wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast właściwi ze względu na miejsce odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (art. 9b ust. 2 ucpg). Zgodnie z art. 9z ust. 6 ucpg wójt, burmistrz lub prezydent miasta, który nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 9 u – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 5000 zł (wymierzonej zgodnie z art. 9zb ust. 2 ww. ustawy przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska). Odnośnie do art. 9n, 9na, 9nb ucpg (przedkładanie sprawozdań półrocznych i rocznych wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta) kary pieniężne określone w art. 9x, 9xa i 9xaa ucpg nakładają na przedsiębiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast właściwi ze względu na miejsce wpisania przedsiębiorcy do rejestru działalności regulowanej (art. 9zb ust. 1), miejsce położenia punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (art. 9zb ust. 1a) lub miejsce położenia punktu zbierania odpadów komunalnych, stanowiących frakcje odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (art. 9zb ust. 1aa).

(akta kontroli str. 2152-2163, 2282-2285)

W jednym przypadku pracownicy WIOŚ w czasie kontroli pobrali próbki odpadów do badania. W pozostałych przypadkach próbek do badania nie pobierano. Mazowiecki Wojewódzki Inspektor wyjaśnił m.in., że: od dnia 1 stycznia 2019 r., w związku z wejściem w życie niektórych przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw⁴⁰ oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie zasad i sposobu organizacji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska oraz ich delegatur⁴¹ zmieniły się zadania oraz struktura organizacyjna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie. Zgodnie z art. 16 ust. 1 i 2 ww. ustawy z dniem 1 stycznia 2019 r. dotychczas istniejące i funkcjonujące w strukturach wojewódzkich inspektoratów laboratoria przekształciły się w Centralne Laboratorium Badawcze, które zostało przeniesione do struktur Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W tym stanie rzeczy Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska od dnia 1 stycznia 2019 r. nie ma już organizacyjno-technicznych możliwości wykonywania samodzielnych badań i pomiarów w celu wykonania własnych ustawowych zadań kontrolnych i musi zlecać je do Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W budżecie WIOŚ w Warszawie nie ma środków finansowych umożliwiających zlecenie akredytowanym zewnętrznym laboratoriom pobrania i wykonania badań i pomiarów w przypadku, gdy nie jest w stanie zrealizować ich CLB. Proces przekazania Laboratorium WIOŚ do GIOŚ od dnia 01.01.2019 r. obejmował przejęcie osób i mienia w trwałe zarząd, nie było w tym czasie podpisywane porozumienie w zakresie prowadzenia określonych badań, w tym w zakresie pobierania próbek i badań odpadów. W chwili obecnej na etapie uzgodnień jest projekt porozumienia pomiędzy WIOŚ a GIOŚ. (...).

(akta kontroli str. 323, 2268-2271)

W roku 2017 r. przeprowadzono cykl kontrolny gmin i punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na podstawie opracowanych przez GIOŚ wytycznych do przeprowadzenia w 2017 r. przez IOŚ ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ucpg oraz PSZOK.

Stwierdzone nieprawidłowości w trakcie kontroli PSZOK to m.in.: prowadzenie zbierania odpadów bez wymaganego zezwolenia, brak zadaszania zapobiegającego oddziaływaniu

³⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, ze zm. – dalej: „Prawo przedsiębiorców”.

⁴⁰ Dz. U. poz. 1479.

⁴¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2531.

czynników atmosferycznych, nieprzyjmowanie odpadów zielonych, brak tablicy informacyjnej „PSZOK” na budynku hali i ogrodzonym placu, nieprawidłowości w klasyfikacji odpadów, nieprzesłanie rocznych sprawozdań do wójta gminy, nieprzyjmowanie przeterminowanych leków, brak prowadzonej ewidencji odpadów zbieranych w PSZOK, niesporządzanie i nieprzedkładanie marszałkowi województwa zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów, magazynowanie odpadów na miejscach niezabezpieczonych przez przedostaniem się do gruntu odcieków, brak prowadzonej ewidencji odpadów zbieranych na terenie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Realizując w 2019 r. „Ogólnokrajowy cykl kontrolny przestrzegania przez gminy przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”, WIOŚ w Warszawie przeprowadził kontrole 32 gmin (spośród 314 w województwie). Sprawozdanie z realizacji cyklu zostało przekazane do Departamentu Kontroli Gospodarowania Odpadami GIOŚ przy piśmie z dnia 29 listopada 2019 r. Stwierdzone nieprawidłowości w trakcie kontroli to m.in. nieprzeprowadzenie kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne, oraz nie weryfikowanie oświadczeń podmiotów wpisanych do rejestru działalności regulowanej odbierających odpady komunalne o spełnienie wymagań określonych w art. 9d ucpg; nie weryfikowano sprawozdań podmiotów odbierających odpady od właścicieli nieruchomości, w zakresie prawidłowości, rzetelności, sposobów zagospodarowania odpadów, osiągniętych poziomów, nieosiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu.

(akta kontroli str. 447-451, 2420-2476, 4790-4915)

2.3. Wydawanie przez Wojewódzkiego Inspektora decyzji wstrzymujących działalność podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

W latach 2016–2020 (do 30 czerwca) MWIOŚ nie wydawał decyzji wstrzymujących działalność podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi na podstawie art. 32 ustawy o odpadach. W jednym przypadku na podstawie art. 364 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁴² (dalej: ustawa poś) MWIOŚ wstrzymał działalność instalacji MBP⁴³. Decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

(akta kontroli str. 443-551, 539-589, 2141, 2157-2163)

W okresie objętym kontrolą w stosunku do dziesięciu podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych bez prawomocnych pozwoleń zintegrowanych MWIOŚ wszczywał z urzędu na podstawie art. 365 ustawy poś z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Postępowania te na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 kpa były zawieszane.

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że złożenie przez podmiot wniosku do Marszałka Województwa lub innego organu o wydanie pozwolenia zintegrowanego wypełnia znamiona zagadnienia wstępnego, dotyczącego rozstrzygnięcia sprawy o udzielenie tego pozwolenia, stanowiąc uzasadnienie do zawieszenia postępowania na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 ustawy kpa. Według stanu na dzień 30 czerwca 2020 r. 5 instalacji nie posiada pozwolenia zintegrowanego, w tym 2 instalacje są wyłączone z eksploatacji.

(akta kontroli str. 296, 2147-2164, 2215-2244)

2.4. Wnioskowanie przez Marszałka Województwa do Wojewódzkiego Inspektora o przeprowadzenie kontroli podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

W latach 2016–2020 (do 30 maja) Marszałek Województwa wystąpił do WIOŚ w Warszawie o przeprowadzenie 40 kontroli, z tego w 2016 r. – 7 kontroli, w 2017 r. – 5 kontroli; w 2018 r. – 4 kontroli; w 2019 r. – 17 kontroli; w 2020 r. – 7 kontroli. W trybie art. 41a ustawy

⁴² Dz. U. z 2020 r. poz. 1219.

⁴³ Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

o odpadach o przeprowadzenie 25 kontroli Marszałek wnosił w związku z wnioskami prowadzących instalacje o zmianę decyzji pozwolenia zintegrowanego. Przeprowadzono 12 kontroli, nie przeprowadzono 13 kontroli, w tym m.in. w ośmiu podmiotach nie podjęto kontroli w związku z zawieszeniem udziału w kontrolach przedstawicieli Marszałka Województwa. Marszałek Województwa Mazowieckiego poinformował, że od dnia 16 marca 2020 r. w związku zagrożeniem epidemicznym wspólne kontrole z WIOŚ zostały zawieszane do odwołania. Dopiero pismem z dnia 2 lipca 2020 r Marszałek Województwa Mazowieckiego przywrócił prowadzenie wspólnych kontroli. Marszałek zwrócił się na podstawie art. 146 ust 5 ustawy o odpadach o przeprowadzenie 15 kontroli, w związku ze złożeniem przez zarządzających składowiskami odpadów wniosków o ich zamknięcie. Przeprowadzono 13 kontroli, 2 kontrole były przeprowadzone wcześniej (art. 146 ust. 6 ustawy o odpadach⁴⁴), w zarządzeniach pokontrolnych wnioskowano dokonanie formalnego zamknięcia składowiska odpadów, kontrole dodatkowe nie były konieczne, o czym poinformowano marszałka województwa.

(akta kontroli str. 422-430, 502-521)

Marszałek Województwa Mazowieckiego nie zawiadamiał MWIOŚ o naruszeniach przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw⁴⁵, bowiem termin składania sprawozdań za 2019 r. został przesunięty w związku z Covid-19. Przesunięty został także termin realizacji obowiązku wynikającego z art. 9r ust. 1, który stanowił, że weryfikację danych zawartych w sprawozdaniu przeprowadza marszałek województwa. Jeżeli z weryfikacji, o której mowa w ust. 1, wynika, że gmina dopuściła się naruszenia, o którym mowa w art. 9z ust. 1 lub 2, marszałek województwa zawiadamia o stwierdzonym naruszeniu wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska (art. 9r ust. 3).

2.5. Nakładanie przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora administracyjnych kar pieniężnych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą MWIOŚ wydał 50 decyzji w sprawie wymierzenia (na podstawie art. 194 ustawy o odpadach) przedsiębiorcom prowadzącym zbieranie, przetwarzanie odpadów komunalnych lub odbierających odpady komunalne administracyjne kary pieniężne, w łącznej wysokości 1 347,8 tys. zł, z tego w 2016 r. wydano 6 decyzji na kwotę 104,0 tys. zł, w 2017 r. wydano 9 decyzji na kwotę 85,0 tys. zł, w 2018 r. wydano 16 decyzji na kwotę 60,0 tys. zł, w 2019 r. wydano 7 decyzji na kwotę 53,3 tys. zł, a w 2020 r. 12 decyzji na kwotę 1 045,5 tys. zł. Spośród ww. decyzji wymierzających administracyjne kary pieniężne:

- 35 decyzji na kwotę 183,0 tys. zł jest ostatecznych,
- 14 decyzji na kwotę 1 114,8 tys. zł jest w odwołaniu,
- 1 decyzja na kwotę 50,0 tys. zł została zaskarżona do sądu.

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor pismem z dnia 9 czerwca 2020 r. polecił Kierownikom Delegatur i Naczelnikowi Wydziału Inspekcji, w celu jednolitego postępowania w przypadku stwierdzenia, w kontrolowanych podmiotach prowadzących instalacje MBP, naruszenia określonego w art. 194 ust. 4 ustawy o odpadach m.in. każdorazowe uzgadnianie z I Zastępcą Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wszystkich postanowień zawieszających postępowanie wydawanych w toku postępowania prowadzonego w kierunku wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej z art. 194 ust. 4 ustawy o odpadach.

W latach 2016, 2019 i 2020 na podstawie upcg nie wydano decyzji nakładających kary pieniężne. W roku 2017 wydano 2 decyzje – łącznie na kwotę 2,0 tys. zł, w roku 2018 wydana została jedna decyzja na kwotę 2,5 tys. zł. Decyzje były ostateczne, a kary pieniężne zostały zapłacone.

⁴⁴ Art. 146 ust. 6 stanowi: „Kontroli, o której mowa w ust. 5, nie przeprowadza się, jeżeli konieczność zamknięcia składowiska odpadów lub jego wydzielonej części wynika z zarządzenia pokontrolnego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska”.

⁴⁵ Dz. U. poz. 1579, ze zm.

Kary zostały nałożone na 3 podmioty na podstawie art. 9za pkt 4 upcg w związku z art. 9m, tj. za nieprzedstawienie kalkulacji kosztów zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych.

W latach 2016-2019⁴⁶ MWIOŚ wydał 215 decyzji nakładających kary pieniężne z upcg (zgodnie z art. 9zb ust. 2) na gminy za nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu lub nieterminowe złożenie sprawozdań łącznie na kwotę 1 840,4 tys. zł.

Badanie szczegółowe próby obejmującej 5 decyzji⁴⁷ nakładających kary pieniężne (z tego cztery za nieosiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu i jedną za przekazanie sprawozdania po terminie) wykazało, że w decyzjach nakładających kary za nieosiągnięcie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu przedstawiono sposób obliczenia wysokości kary na podstawie opracowanego jednolitego wzoru. W decyzji za przekazanie sprawozdania po terminie wskazano liczbę dni opóźnienia przyjętą do obliczenia wysokości kary (liczba dni x 100 zł).

Zgodnie z art. 9zb ust. 3 upcg wojewódzki inspektor w drodze decyzji, może zawiesić zapłatę kar, o których mowa w art. 9z ust. 2 lub je umorzyć (dot. tylko kar pieniężnych nakładanych z art. 9z ust. 2 upcg na gminę za nieosiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu). Wszystkie decyzje zawieszające zapłatę dotyczyły kar pieniężnych nakładanych na gminy. Łączna wysokość wydanych przez MWIOŚ decyzji zawieszających zapłatę kar pieniężnych, zgodnie z art. 9zb ust. 3 upcg (dot. tylko kar pieniężnych nakładanych z art. 9z ust. 2 upcg na gminę za nieosiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu), wynosiła: w 2016 r. – 56 decyzji na kwotę 1 139,9 tys. zł; w 2017 r. – 40 decyzji na kwotę 161,9 tys. zł; w 2018 r. – 16 decyzji na kwotę 53,5 tys. zł, w 2019 r. – 27 decyzji na kwotę 197,1 tys. zł. W 2020 roku w związku z COVID termin sporządzania przez gminy sprawozdań przedłużono do października (tarcza IV) i rok 2019 nie został jeszcze rozliczony.

Kary pieniężne w latach 2016-2019 umarzane były przez WIOŚ zgodnie z wcześniejszym, obowiązującym do 5 września 2019 r. brzmieniem art. 9zb ust. 3 upcg tj. „(...) po usunięciu przyczyn nałożenia kary pieniężnej kara ta podlega umorzeniu, w przypadku nieusunięcia przyczyn kara ta podlega ściągnięciu (...)”.

Liczba oraz łączna wysokość wydanych przez WIOŚ decyzji umarzających kary pieniężne zgodnie z art. 9zb ust. 3 upcg (dot. tylko kar pieniężnych nakładanych z art. 9z ust. 2 upcg na gminę za nieosiągnięcie poziomów recyklingu, których zapłata była zawieszona na okres konieczny do podjęcia działań naprawczych): 2016 r. – 21 decyzji na kwotę 223,4 tys. zł; 2017 r. – 28 decyzji na kwotę 403,2 tys. zł; 2018 r. – 49 decyzji na kwotę 500,8 tys. zł, 2019 r. – 14 decyzji na kwotę 497,8 tys. zł.

Badanie szczegółowe próby, obejmujące 5 decyzji⁴⁸ zawieszających termin zapłaty i 7 decyzji⁴⁹ umarzających, wykazało, że w treści decyzji o zawieszeniu zapłaty kary zawarto warunek, iż usunięcie przyczyny nałożenia kary pieniężnej zostanie potwierdzone osiągnięciem przez gminę wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami lub ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

W każdym przypadku decyzja o umorzeniu kary pieniężnej wydawana była po: upływie terminu zawieszenia zapłaty kary, otrzymaniu sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok poprzedni, weryfikacji danych zawartych w tym sprawozdaniu, stwierdzeniu, że gmina, której zawieszono zapłatę kary pieniężnej za nieosiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania o ponownego użycia i odzysku innymi metodami lub ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,

⁴⁶ W roku 2020 nie były wydawane decyzje nakładające kary na gminy za nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu lub nieterminowe złożenie sprawozdań ponieważ termin składania sprawozdań za rok 2019 w związku z COVID został przełożony do 31 października 2020 r.

⁴⁷ OS-IN.7062.30.2016.MM, MM-IN.7062.33.2017.MKS, IN.7062.84.2018.MP, PL-IN.7062.17.2018.KJ1, RA-IN.7062.64.2016.MKS.

⁴⁸ MM-IN.7062.64.2016.MKS, OS-IN.7062.30.2016.MM, PL-IN.7062.17.2018.KJ1, IN.7062.4.2019.MP, RA-IN.7062.48.2018.UK.

⁴⁹ RA-IN.7062.54.2015.UK, RA-IN.7062.58.2015.UK, MM-IN.7062.65.2016.MKS, MM-IN.7062.64.2016.MKS, CI-IN.7062.28.2017.2018.MO, CI-IN.7062.32.2016.2018.MO, CI-IN.7062.21.2017.2018.MO.

osiągnęła wymagany w roku poprzednim poziom recyklingu, przygotowania o ponownego użycia i odzysku innymi metodami lub ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Osiągnięcie wymaganego poziomu potwierdzało usunięcie przyczyn nałożenia kary pieniężnej, której zapłata była zawieszona. Kierownik Delegatury w Ciechanowie działająca z upoważnienia Mazowieckiego Inspektora wyjaśniła, że: *MWIOŚ nie wydawał jeszcze decyzji stwierdzających obowiązek uiszczenia kary, której zapłata została zawieszona, wraz z odsetkami za zwłokę naliczanymi za okres zawieszenia zapłaty kary, ponieważ art. 9ze ust. 3 ucpg w takim brzmieniu wszedł w życie 6 września 2019 r. (zgodnie z art. 1 pkt 44 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Zgodnie z nowym brzmieniem art. 9ze ust. 3 ucpg będą rozpatrywane kary pieniężne, których termin zawieszenia upłynie w 2020 r., a podstawą do ewentualnego umorzenia kary pieniężnej będzie osiągnięcie wymaganego w 2019 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami lub ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.*

W trakcie kontroli stwierdzono, że decyzje wymierzające administracyjne kary pieniężne dla [*] i [*] zostały wydane w dniu 2 czerwca 2020 r. i w dniu 16 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str. 1865-1954, 2142- 2146, 2474-2485)

2.6. Monitorowanie powstających na terenie województwa pożarów miejsc deponowania odpadów

Opis stanu faktycznego

W latach 2016-2020 (do 30 maja) w WIOŚ odnotowano łącznie 19 pożarów miejsc deponowania odpadów, w: 2016 r – 3 pożary; 2017 r. – jeden pożar; 2018 r. – 7 pożarów; 2019 r. – 7 pożarów; 2020 r. – jeden pożar. We wszystkich przypadkach wystąpienia pożarów w okresie objętym kontrolą, WIOŚ w Warszawie przeprowadził kontrole. Przyczyny wystąpienia pożarów: nieznana – 7 przypadków, samozapłon – 6 przypadków, podpalenie – 3 przypadki, inna przyczyna (np. zaproszenie ognia) – 3 przypadki. W toku 6 kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W 12 przypadkach skierowano do prowadzących instalacje zarządzenia pokontrolne. W 6 przypadkach realizację zarządzenia pokontrolnego sprawdzono podczas kolejnych kontroli. W jednym przypadku toczy się postępowanie sądowo-administracyjne w sprawie zarządzenia pokontrolnego. W przypadku wszystkich pożarów inspektorzy WIOŚ podejmowali współpracę z innymi służbami, np. z Państwową Strażą Pożarną na miejscu pożarów w czasie akcji gaśniczej (m.in. wskazując na konieczność zabezpieczenia geomembrany na obwałowaniach kwatery składowiska przed bezpośrednim działaniem wysokiej temperatury). MWIOŚ zgodnie z wytycznymi GIOŚ z lutego 2018 r. i polecił inspektorom WIOŚ, aby w trakcie prowadzenia kontroli na składowiskach odpadów, w zakładach przetwarzania czy sortowniach odpadów zwracali uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, w szczególności utrzymania przejezdności dróg pożarowych. Mazowiecki Wojewódzki Inspektor pismem z dnia 6 czerwca 2018 r. skierowanym do Marszałka Województwa Mazowieckiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz starostów powiatów w województwie mazowieckim zwrócił się o przekazanie informacji o występujących na terenie powiatu miejscach magazynowania odpadów wraz ze wskazaniem podmiotu, dla którego zostało wydane zezwolenie na zbieranie, przetwarzanie lub pozwolenie na wytwarzanie odpadów. Do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie zostały przekazane informacje o podejmowanych przez MWIOŚ działaniach w związku z powtarzającymi się pożarami „wysypisk śmieci”. Do WIOŚ w Warszawie nie wpływały skargi i wnioski dotyczące zagrożenia wystąpienia pożarów i pożarów, które wystąpiły na terenie województwa.

(akta kontroli str. 1670-1864)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

MWIOŚ nie poinformował skarżącego o odstąpieniu od przeprowadzenia kontroli PSZOK w gminie Prażmów, pomimo że pismem z 31 lipca 2018 r. skarżący został poinformowany o zamiarze podjęcia takiej kontroli przez pracowników WIOŚ.

Zastępca Naczelnika Wydziału Inspekcji WIOŚ wyjaśnił m.in., że po powtórny przeanalizowaniu informacji przedstawionych w skardze z dnia 26 lipca 2018 r. uznano, iż przedmiotem nieprawidłowości wskazanych przez skarżącego jest nieodebranie odpadów zielonych w PSZOK prowadzonym przez Wójta Gminy Prażmów. Zgodnie z przepisami ucpg oraz orzecznictwem sądów administracyjnych (m.in. wyrok WSA w Opolu sygn. akt II SA/Op 202/13), gmina może w drodze aktu prawa miejscowego, o którym mowa w art. 6r ust 3 ww. ustawy, ograniczyć częstotliwość odbioru odpadów zielonych odbieranych lub przyjmowanych w PSZOK. W związku z powyższym WIOŚ w Warszawie odstąpił od przeprowadzenia kontroli, a sprawę pozostawiono do rozpatrzenia w trybie skargowym Radzie Gminy Prażmów. W wyjaśnieniach nadmieniono, że decyzję o przeprowadzeniu kontroli interwencyjnej (w związku z wnioskiem o interwencję) organ inspekcji ochrony środowiska podejmuje indywidualnie i na podstawie swojej analizy sprawy (z urzędu), przy czym deklaracja złożona interwenującemu ma wyłącznie charakter informacyjny.

(akta kontroli str. 2286-2309)

W ocenie NIK nieprzekazanie skarżącemu informacji o zmianie decyzji i w konsekwencji o odstąpieniu od przeprowadzenia zapowiadanej kontroli było działaniem nierzetelnym. Przekazywanie takich informacji zdaniem NIK wpłynie korzystnie na wizerunek organu, jako rzetelnego partnera strony skarżącej.

OCENA CZĄSTKOWA

MWIOŚ prawidłowo weryfikował sposób wypełniania obowiązków spoczywających na podmiotach systemu gospodarki odpadami komunalnymi, wynikających zarówno z przepisów prawa, jak i posiadanych zezwoleń, a ustalenia z przeprowadzonych kontroli prawidłowo dokumentowali w protokołach; prawidłowo także nakładał kary grzywny w drodze mandatu karnego, w wysokościach zgodnych ze wskazanymi w obowiązujących przepisach. W trakcie kontroli planowych weryfikowano realizację zarządzeń pokontrolnych, mimo że nie przeprowadzano kontroli sprawdzających.

MWIOŚ podejmował kontrole interwencyjne na podstawie wniosków wskazujących na nieprawidłowości w działaniu podmiotów prowadzących instalacje, polegające na nieprzestrzeganiu warunków określonych w wydanych decyzjach administracyjnych na gospodarowanie odpadami, w tym w pozwoleniach zintegrowanych. Kontrole interwencyjne prowadzone przez zespoły utworzone w ramach grupy interwencyjno-wyjazdowej wykazały, iż problem stanowi nielegalne pozbywanie się odpadów. Inspektorzy ds. interwencyjnych nawiązali współpracę z funkcjonariuszami Policji, Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego. MWIOŚ podejmował działania kontrolne związane z pożarami odpadów.

3. Sprawowanie nadzoru nad transgranicznym przemieszczaniem i przetwarzaniem przywożonych odpadów

3.1 Udzielanie informacji w trybie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów⁵⁰ (dalej: „ustawa mpo”) dotyczących przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów

Opis stanu faktycznego

W latach 2016–2020 (I kwartał) do WIOŚ w Warszawie wpłynęło ogółem 17 wniosków GIOŚ o przekazanie informacji w trybie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy mpo, dotyczących pięciu podmiotów prowadzących działalność w zakresie odzysku odpadów. Udzielono odpowiedzi na wszystkie wnioski, z tego: 4 informacje przekazano w 2016 r., 7 w 2017 r. oraz po 3 w 2018 r. i 2019 r. (w I kwartale 2020 r. nie wpłynął żaden wniosek GIOŚ).

Szczegółową analizą objęto dokumentację 15 wybranych losowo spraw dotyczących udzielonych informacji, z tego: 4 z 2016 r., 5 z 2017 r. oraz po 3 z 2018 r. i 2019 r.⁵¹ Do sporządzenia informacji wykorzystywano wyniki kontroli WIOŚ z danego roku (w czterech przypadkach) oraz z roku poprzedniego (w jedenastu przypadkach). Wszystkie informacje przekazane do GIOŚ zostały sporządzone rzetelnie i były przekazywane terminowo, tj. po upływie maksymalnie 10 dni od daty wpływu wniosku, średnio po pięciu dniach.

Nie współdziałano z innymi organami w celu ustalenia stanu faktycznego niezbędnego do sporządzenia informacji. Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła, że nie było takiej potrzeby, gdyż: *inspektorzy przeprowadzający kontrole w powyższym zakresie posiadają szeroką wiedzę i doświadczenie w przeprowadzaniu kontroli podmiotów korzystających ze środowiska, pozwalające na samodzielną ocenę zebranego materiału i udzielenia stosownej odpowiedzi (opinii) do GIOŚ*. Wyjaśniła ponadto, że w WIOŚ w Warszawie nie ma wewnętrznej regulacji określającej konieczność i zakres współdziałania z innymi organami w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 1001-1009, 1033-1042, 3569-3575)

3.2 Informowanie MWIOŚ o przemieszczaniu odpadów (tranzycie) przez obszar województwa

Opis stanu faktycznego

W latach 2016-2020 (I kwartał) do WIOŚ w Warszawie wpłynęło łącznie 218 decyzji GIOŚ zezwalających na międzynarodowe przemieszczanie odpadów⁵². Zezwolenia te dotyczyły zarówno przywozu, wywozu jak i tranzytu odpadów przez teren kraju, przy czym zezwolenia na tranzyt odpadów dotyczyły przypadków, gdy ustalona trasa przewozu odpadów prowadziła przez teren województwa mazowieckiego.

Jak wyjaśniła Kierownik Delegatury w Ostrołęce: *zgodnie z art. 16 litera b) rozporządzenie (WE) Nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów⁵³ (dalej: „rozporządzenie nr 1013/2006”), wysyłka odpadów podlegająca procedurze uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody, może być dokonana po uprzednim przesłaniu podpisanej kopii dokumentu przesyłania zainteresowanym właściwym organom oraz odbiorcy przynajmniej na trzy dni robocze przed rozpoczęciem przemieszczenia. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy mpo organem odpowiedzialnym za wykonanie rozporządzenia nr 1013/2006, w rozumieniu art. 53 tego rozporządzenia, jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Biorąc powyższe pod uwagę WIOŚ w Warszawie nie posiada informacji o faktycznej dacie rozpoczęcia przemieszczania odpadów.*

(akta kontroli str. 1033-1043)

⁵⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1162, ze zm.

⁵¹ Badaniem objęto dokumentację wszystkich spraw dotyczących wniosków, które wpłynęły w latach 2016, 2018 i 2019 oraz dokumentację pięciu spraw wybranych losowo z siedmiu dotyczących wniosków, które wpłynęły w 2017 r. (pisma GIOŚ z dnia: 10 stycznia, 23 marca, 13 maja, 7 listopada i 5 maja 2017 r.).

⁵² W 2016 r. – 62, w 2017 r. – 50, w 2018 r. – 74, w 2019 r. – 28 oraz w I kwartale 2020 r. – 4.

⁵³ Dz. Urz. UE L 190 z 12.07.2006, str. 1, ze zm.

3.3. Prowadzenie kontroli prawidłowości transportu odpadów

W okresie objętym kontrolą WIOŚ w Warszawie prowadził kontrole transportu odpadów w zakresie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 7 października 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów⁵⁴ oraz wymagań dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów określonych w rozporządzeniu nr 1013/2006. W latach 2016-2020 (I kwartał) inspektorzy WIOŚ w Warszawie uczestniczyli łącznie w 34 drogowych akcjach kontrolnych, podczas których skontrolowano 479 pojazdów, w tym 156 przewożących odpady w ruchu krajowym i dwa prowadzące tpo (po jednym w 2017 r. i 2020 r.).

W latach 2016-2018 wszystkie kontrole transportu odpadów przeprowadzone przez WIOŚ w Warszawie odbywały się w ramach ogólnopolskiego projektu IMPEL⁵⁵ TFS⁵⁶ *Europejskie akcje inspekcyjne*. Natomiast począwszy od 2019 r. kontrole w ramach IMPEL TFS zostały zastąpione kontrolami w ramach akcji ogólnopolskich *Stop nielegalnym odpadom*, jak również działaniami lokalnymi. Ponadto we wrześniu 2019 r. miała miejsce jedna kontrola w ramach ogólnopolskiej operacji DEMETER V⁵⁷. We wszystkich kontrolach transportów odpadów oprócz WIOŚ w Warszawie uczestniczyły również inne służby: Inspekcja Transportu Drogowego (dalej: „ITD”) i/lub Krajowa Administracja Skarbowa (dalej: „KAS”), Straż Graniczna oraz Policja. Drogowe akcje kontrolne o zasięgu ogólnopolskim, były każdorazowo przeprowadzane na wniosek GIOŚ. W ostatnim okresie (rok 2019 i I kwartał 2020), w porównaniu do lat 2016-2018, znacznie wzrosła liczba przeprowadzonych akcji drogowych i skontrolowanych pojazdów. W latach 2016-2018 zorganizowano po 3 akcje drogowe rocznie, podczas których skontrolowano odpowiednio 49, 24 i 26 pojazdów. W 2019 r. przeprowadzono 14 akcji, podczas których skontrolowano 236 pojazdów, zaś w samym I kwartale 2020 r. – 11 akcji, podczas których sprawdzono 144 pojazdy.

(akta kontroli str. 1010-1015, 3663-3673)

W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek poinformowania MWIOŚ przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, o podejrzeniu nielegalnego tpo przez teren województwa mazowieckiego^{58,59}. Informacja dotyczyła planowanego przeładunku na terenie województwa mazowieckiego transportu niezdatnego do użytku środka ochrony roślin przewożonego z Ukrainy, który w kraju docelowym miał zostać poddany recyklingowi lub unieszkodliwieniu. Nieścisłości w dokumentacji nie pozwalały stwierdzić czy transport miał trafić docelowo do Niemiec, czy do Wielkiej Brytanii. Inspektorzy WIOŚ w Warszawie skontrolowali transport, a następnie, w porozumieniu z GIOŚ i we współpracy z Policją i Strażą Miejską, zatrzymali go na terenie firmy, w której miał nastąpić przeładunek, gdzie został objęty dozorem Policji⁶⁰. W wyniku współpracy GIOŚ z właściwymi organami brytyjskimi transport został zwolniony i uzyskał zgodę na przewóz do producenta w Wielkiej Brytanii w ramach zwrotu towaru objętego gwarancją, niepodlegającego przepisom o transgranicznym przemieszczaniu odpadów. W opinii GIOŚ, przekazanej MWIOŚ⁶¹, zatrzymanie transportu i procedura wyjaśniająca była konieczna ze względu na nieścisłości w dokumentacji transportowej oraz oświadczenie niemieckiej firmy, z którego wynikało, że zatrzymana substancja może być odpadem.

(akta kontroli str. 1033-1041, 1043a-1082, 3674)

⁵⁴ Dz. U. poz. 1742.

⁵⁵ Europejska Sieć Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska (ang. The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law – w skrócie IMPEL).

⁵⁶ Zespół ekspercki IMPEL do spraw transgranicznego przemieszczania odpadów, ang. Transfrontier Shipment of waste, w skrócie TFS.

⁵⁷ V edycja operacji Światowej Organizacji Celnej (ang. World Customs Organization), mającej na celu zwalczanie nielegalnego międzynarodowego przemieszczania odpadów i substancji niebezpiecznych pomiędzy Europą, Azją i Pacyfikiem i Afryką.

⁵⁸ Pismo Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie z dnia 21 sierpnia 2019 r.

⁵⁹ Przypadku tego nie uwzględniono w przedstawionych wyżej statystykach dotyczących kontroli transportów.

⁶⁰ Transport był zatrzymany w okresie od 22 sierpnia do 9 września 2019 r. Pojazd nie mógł być skierowany przez MWIOŚ na parking wskazany przez Marszałka Województwa Mazowieckiego jako miejsce magazynowania zatrzymanych transportów odpadów, gdyż zgodnie z informacją przekazaną przez podmiot dysponujący tym miejscem parkingowym, było ono w tym czasie zajmowane przez inny samochód ciężarowy zatrzymany przez Policję.

⁶¹ Pismo z dnia 27 sierpnia 2019 r.

Szczegółową analizą objęto dokumentację 15⁶² spośród 34 akcji drogowych, podczas których inspektorzy WIOŚ w Warszawie dokonywali kontroli transportu odpadów. Podczas 15 akcji drogowych skontrolowano 245 pojazdów, z których 72 przewoziły odpady w ruchu krajowym, zaś 2 – odpady w ramach transgranicznego przemieszczania (w jednym przypadku był to przywóz odpadów do Polski, zaś w drugim – ich wywóz z kraju). Pozostałe pojazdy nie przewoziły odpadów. Nie pobierano próbek odpadów do badań laboratoryjnych i nie korzystano ze sprzętu specjalistycznego w celu ustalenia klasyfikacji odpadów i ich zgodności z dokumentami przewozowymi, gdyż – jak wyjaśnił Kierownik Działu Inspekcji Delegatury WIOŚ w Ostrołęce – nie było takiej potrzeby z uwagi na możliwość jednoznacznego zakwalifikowania odpadów do określonej kategorii. Z każdej kontroli sporządzono protokół lub notatkę służbową. W wyniku jednej z dwóch kontroli międzynarodowego przemieszczania odpadów, przeprowadzonej w dniu 27 czerwca 2017 r., inspektorzy WIOŚ w Warszawie stwierdzili nieprawidłowość⁶³ polegającą na dołączeniu do transportu odpadów w postaci opakowań z papieru i tektury⁶⁴ błędnie wypełnionego i zawierającego nieścisłości dokumentu, o którym mowa w załączniku VII do rozporządzenia nr 1013/2006. Wyniki tej kontroli opisano szerzej w pkt 1 lit. c stwierdzonych nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1386-1388, 1489-1669)

3.4. Prowadzenie kontroli w instalacjach przetwarzania lub odzysku odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania

Opis stanu faktycznego

W planach pracy (w latach 2016-2018) oraz planach działalności kontrolnej WIOŚ w Warszawie (w latach 2019-2020) uwzględniano podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwarzania (odzysku) odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania⁶⁵, jak również odbioru odpadów przywiezionych z zagranicy⁶⁶. W okresie objętym kontrolą inspektorzy WIOŚ w Warszawie przeprowadzili łącznie 69 kontroli podmiotów w zakresie transgranicznego przemieszczania i przetwarzania odpadów, w tym 17 kontroli podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów⁶⁷ oraz 28 kontroli odbiorców takich odpadów⁶⁸. W dwóch spośród 69 kontroli uczestniczyli przedstawiciele Policji.

W wyniku otrzymanych wniosków i zawiadomień przeprowadzono 46 kontroli.

(akta kontroli str. 1016-1017, 3663-3673)

Podczas prowadzonych kontroli, jak również w związku z ocenami towarów mogących stanowić odpady, przygotowywanymi na wniosek Służby Celnej/KAS, inspektorzy WIOŚ w Warszawie korzystali m.in. z *Wytucznych Korespondentów nr 9 w sprawie przemieszczania odpadów w postaci pojazdów*, zamieszczonych na stronie internetowej GIOŚ (Mazowiecki Wojewódzki Inspektor powoływał się na wyżej wymienione wytyczne w decyzjach o nałożeniu kary pieniężnej za nielegalne tpo). Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła m.in., że podczas działań kontrolnych wykorzystywane były również materiały szkoleniowe dotyczące transgranicznego przemieszczania odpadów (m.in. nielegalnego przywozu do Polski odpadów drewna i nielegalnego przemieszczania odpadów w postaci pojazdów), przekazywane w ramach szkoleń organizowanych przez GIOŚ.

(akta kontroli str. 1182-1185, 1188-1219, 3700-3749)

⁶² Tj. akcje drogowe z dnia: 11 marca 2016 r., 29 czerwca 2016 r., 21 października 2016 r., 17 marca 2017 r., 27 czerwca 2017 r., 25 października 2017 r., 23 marca 2018 r., 28 czerwca 2018 r., 22 października 2018 r., 28 sierpnia 2019 r., 20 września 2019 r., 24 września 2019 r., 4 marca 2020 r. (dwie akcje) i 5 marca 2020 r.

⁶³ Był to jedyny przypadek naruszenia przepisów w zakresie tpo stwierdzony przez WIOŚ podczas kontroli transportu odpadów przeprowadzonych w latach 2016-2020 (I kwartał).

⁶⁴ Odpady o kodzie 15 01 01.

⁶⁵ W 2016 r. zaplanowano jedną kontrolę, w 2017 r. – cztery, w 2018 r. – trzy, w 2019 r. – dwie; w I kwartale 2020 r. nie zaplanowano takich kontroli, natomiast trzy takie kontrole zaplanowano w następnych kwartałach 2020 r.

⁶⁶ W latach 2016-2017 zaplanowano po jednej kontroli, natomiast nie planowano takich kontroli w latach 2018-2020 (I kwartał).

⁶⁷ Dwie w 2016 r., siedem w 2017 r., po cztery w latach 2018-2019 r. W I kwartale 2020 r. nie przeprowadzono żadnej takiej kontroli.

⁶⁸ Siedem w 2016 r., pięć w 2017 r., dziewięć w 2018 r., sześć w 2019 r. i jedną w I kwartale 2020 r.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 17 kontroli podmiotów⁶⁹ prowadzących przetwarzanie odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania⁷⁰. W trakcie wszystkich powyższych kontroli przeprowadzono analizę dokumentacji (w 2 przypadkach kontrola ograniczała się do tej analizy, z uwagi na fakt, że odpady zostały już przetworzone), natomiast nie pobierano próbek odpadów do badań, nie korzystano ze specjalistycznego sprzętu, jak również z wiedzy i doświadczenia specjalistów. W 15 z 17 przypadków przeprowadzono oględziny. W 4 (w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami) wykonano dokumentację fotograficzną i przesłuchano osoby odpowiedzialne. W jednym przypadku pobrano próbki gleby w związku z podejrzeniem jej zanieczyszczenia substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z nielegalnie sprowadzonych z zagranicy pojazdów wycofanych z eksploatacji (w wyniku oględzin inspektorzy ustalili, że pojazdy zawierające płyny eksploatacyjne i inne niebezpieczne elementy były magazynowane i demontowane na nieutwardzonym gruncie). W wyniku przeprowadzenia badań laboratoryjnych nie stwierdzono przekroczenia norm.

Jak wyjaśniła Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce: (...) *W kontrolowanych instalacjach przetwarzane były odpady w postaci m.in. papieru, tworzyw sztucznych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (lodówek, kineskopów), a więc powszechnie znanych. Brak było przesłanek uzasadniających zaangażowanie zewnętrznych specjalistów i ekspertów oraz poboru próbek⁷¹ i korzystania ze specjalistycznego sprzętu. Stan faktyczny nie budził wątpliwości.*

W trakcie 4 kontroli (z 17 badanych) okres magazynowania został ustalony na podstawie daty przyjęcia odpadów i daty unieszkodliwienia/odzysku wskazanych w dokumencie przesyłania określonym w załączniku I^B do rozporządzenia 1013/2006 (dotyczy przypadków, w których odpady były objęte zezwoleniem GIOŚ na ich przywóz z zagranicy). W jednym przypadku, dotyczącym nielegalnego przetwarzania odpadów polegającego na demontażu pojazdów, okres magazynowania został ustalony w wyniku przesłuchania właściciela pojazdów. W trakcie 3 kontroli okres magazynowania nie był ustalany, gdyż w okresie objętym kontrolą do instalacji nie były przyjmowane i przetwarzane odpady pochodzące z zagranicy. W przypadku pozostałych kontroli, dotyczących podmiotów przetwarzających odpady z „listy zielonej”, okres magazynowania odpadów był określany m.in. na podstawie bilansu przyjętych i przetworzonych odpadów dokonanego na podstawie analizy dokumentacji oraz przeprowadzonych oględzin.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Ostrołęce wyjaśniła, m.in., że: *w przypadku odpadów przemieszczanych w ramach procedury uproszczonej wynikającej z art. 18 rozporządzenia Nr 1013/2006 ustalenie okresu magazynowania odpadów przywiezionych z zagranicy do instalacji było utrudnione, ponieważ przetwarzający w tym samym czasie przyjmowali również odpady krajowe.*

W 4 przypadkach (spośród 17 badanych) WIOŚ w Warszawie stwierdził nielegalne przemieszczanie odpadów, polegające na ich odbiorze bez dokonania wymaganego zgłoszenia i uzyskania zezwolenia (trzy przypadki) oraz jeden przypadek przekazywania stosownych dokumentów właściwym organom oraz zgłaszającemu po upływie terminu trzech dni od otrzymania odpadów⁷², wynikającego z art. 16 pkt d rozporządzenia Nr 1013/2006. Jeden z tych przypadków dotyczył zmieszanych odpadów z budowy i rozbiórki przywiezionych nielegalnie z Danii, 2 przypadki – uszkodzonych lub wycofanych z eksploatacji pojazdów nielegalnie sprowadzonych z zagranicy, poddanych następnie nielegalnemu demontażowi poza stacjami demontażu, zaś jeden – paliwa alternatywnego przywiezionego z Niemiec. We wszystkich tych przypadkach: wydano zarządzenia pokontrolne nakazujące zaprzestanie odbioru określonych odpadów bez dokonania pisemnego zgłoszenia i zgody GIOŚ oraz odstąpienie od prowadzenia jakichkolwiek działań z odpadami nielegalnie przywiezionymi z zagranicy do czasu wydania decyzji przez GIOŚ

⁶⁹ Protokoły kontroli nr: MM 273/2016, OS 102/2016, RA 210/2016, PL 3/2016, OS 29/2017, PL 228/2017, OS 32/2017, OS 167/2017, CI 177/2018, CI 269/2018, OS 197/2018, RA 215/2018, PL 73/2019, RA 200/2019, RA 232/2019, OS 237/2019 i PL 33/2020.

⁷⁰ W tym siedmiu kontroli podmiotów prowadzących przetwarzanie odpadów z „listy zielonej”.

⁷¹ Dotyczy próbek odpadów – przypis kontrolera.

⁷² 150 z 572 pisemnych potwierdzeń otrzymania odpadów w postaci paliwa alternatywnego przekazano z opóźnieniem wynoszącym do 11 dni.

wskazującej sposób postępowania z odpadami; niezwłocznie⁷³ zawiadomiono GIOŚ o stwierdzeniu nielegalnego przemieszczania odpadów⁷⁴. W 3 przypadkach złożono zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia czynu zabronionego⁷⁵. W 2 przypadkach (jednym dotyczącym paliwa alternatywnego i jednym dotyczącym pojazdów uszkodzonych lub wycofanych z eksploatacji) nałożono administracyjną karę pieniężną na osobę odpowiedzialną; w jednym wszczęto postępowanie w sprawie nałożenia kary; w sprawie jednego przypadku (dotyczącego odpadów budowlanych) stwierdzonego w marcu 2020 r., do dnia zakończenia kontroli nie wszczęto postępowania w tej sprawie (jak oświadczył Kierownik Działu Inspekcji Delegatury WIOŚ w Ostrołęce, postępowanie takie zostanie wszczęte po uzyskaniu pisemnej informacji o wszczęciu przez GIOŚ postępowania w sprawie określenia sposobu gospodarowania odpadami).

(akta kontroli str. 1033-1082, 1345-1385, 3233-3419)

W latach 2016-2018 w planach pracy nie uwzględniano kontroli przestrzegania przepisów w zakresie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami z wykorzystaniem odpadów, natomiast na lata 2019 i 2020 zaplanowano odpowiednio cztery i trzy takie kontrole⁷⁶. W okresie objętym kontrolą (wg stanu na 31 lipca) inspektorzy WIOŚ w Warszawie przeprowadzili łącznie 46 kontroli przestrzegania przepisów dotyczących odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (w wyrobiskach)⁷⁷. Jak wyjaśnił I Zastępca MWIOŚ, wyniki tych kontroli nie wskazywały na wykorzystanie do wypełnienia wyrobisk odpadami pochodzącymi z transgranicznego przemieszczania.

(akta kontroli str. 1390-1410, 3576-3588, 3663-3673)

W kwestii dysponowania środkami finansowymi na prowadzenie czynności kontrolnych, w tym na zakup wyposażenia i sprzętu technicznego do prowadzenia badań odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania odpadów, I Zastępca MWIOŚ wyjaśnił co następuje: (...) *Zmiany systemowe, jakie zostały wprowadzone w strukturze Inspekcji Ochrony Środowiska ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw spowodowały wyłączenie ze struktur organizacyjnych wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska laboratoriów oraz wydziałów/działów monitoringu środowiska. Do czasu reorganizacji dostęp Inspekcji do usług laboratoryjnych, w zakresie których było wykonywanie specjalistycznych badań i pomiarów na potrzeby prowadzonych działań kontrolnych, był bezpośredni. W latach 2016 i 2018 WIOŚ w Warszawie wystąpił z wnioskiem do WFOŚiGW⁷⁸ o zakup dla laboratorium WIOŚ w Warszawie nowoczesnej aparatury kontrolno-pomiarowej i sprzętu pomocniczego niezbędnego do realizacji zadań ustawowych(...). W 2019 roku w strukturach GIOŚ zostało powołane Centralne Laboratorium Badawcze⁷⁹, które scentralizowało swoje usługi, polegające między innymi na prowadzeniu badań i analiz jakości odpadów (również odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania). Obecnie dostęp do usług CLB następuje na wniosek wioś, będących klientem zewnętrznym. Przeprowadzanie badań i analiz jakości (rodzaju) odpadów uzależnione jest od posiadanej przez CLB akredytacji. Realizacja zadań kontrolnych przy współudziale CLB jest wystarczająca.*

Ponadto WIOŚ w Warszawie wielokrotnie wskazywał w korespondencji z ówczesnym Ministerstwem Środowiska, że koniecznym jest dokonanie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska w zakresie art. 400a poprzez rozszerzenie wskazanego w tym artykule zamkniętego katalogu zadań i przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jakie mogą być finansowane odpowiednio przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska

⁷³ Maksymalnie w ciągu sześciu dni od daty stwierdzenia.

⁷⁴ Do zawiadomień dołączono kompletną dokumentację spraw. Nie informowano GIOŚ o podjętych działaniach (w żadnym z przypadków nie podjęto działań wynikających z art. 27 ust. 1 ustawy mpo).

⁷⁵ Pozostały, czwarty przypadek nielegalnego tpo, polegający na przekazywaniu z opóźnieniem stosownych dokumentów właściwym organom oraz zgłaszającemu, nie stanowił czynu zabronionego w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444).

⁷⁶ Zgodnie z tabelami rocznego planu kontroli z wyjazdem w teren na lata 2019 i 2020 po korekcje.

⁷⁷ Sześć w 2016 r., po pięć w latach 2017-2018, dziewięć w 2019 r. i 21 w 2020 r. (do 31 lipca).

⁷⁸ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – przypis kontrolera.

⁷⁹ Dalej: CLB – przypis kontrolera.

i gospodarki wodnej o zadania związane są z funkcjonowaniem Inspekcji Ochrony Środowiska (...).

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach struktury Inspektoratu w Warszawie powołał Zespoły i Grupy Interwencyjne, realizujące przede wszystkim działania przewidziane w art. 10b znowelizowanej ustawy o IOŚ. Pozyskana w 2019 roku rezerwa celowa pozwoliła na doposażenie inspektorów tych grup w podstawowy sprzęt do realizacji przypisanych im zadań⁸⁰. Ponadto I Zastępca WIOŚ w Warszawie wyjaśnił, że w 2020 r. dokonywał dalszego doposażania Grupy Interwencyjno-Wyjazdowej⁸¹.

(akta kontroli str. 3576-3588)

W latach 2016-2020 (I kwartał) do WIOŚ w Warszawie wpłynęły 53⁸² wnioski o podjęcie interwencji, wskazujące na potencjalne nieprawidłowości w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów. W 48⁸³ przypadkach przeprowadzono kontrole podmiotów wskazanych we wnioskach, w jednym przypadku udzielono odpowiedzi na podstawie kontroli już przeprowadzonej, w 3 przeprowadzono rozpoznanie w terenie⁸⁴, a w jednym przypadku, dotyczącym wniosku otrzymanego w I półroczu 2020 r., kontrolę zaplanowano na II półrocze tego roku. W 21 przypadkach kontrole wykazały legalne transgraniczne przemieszczanie odpadów (bez naruszeń), w dziewięciu – legalne przemieszczanie z naruszeniami, zaś w 19 przypadkach – nielegalne tpo (podział wg GIOŚ⁸⁵). W 22 przypadkach skierowano do kontrolowanych zarządzenie pokontrolne, w 9 przypadkach zawiadomiono Prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa, w 5 – nałożono karę pieniężną, a w 3 – wszczęto postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej.

(akta kontroli str. 1501-1506, 1545a-1552, 1565-1572, 1649-1655)

3.5. Działania podejmowane w przypadku stwierdzenia nielegalnego tpo

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, wg danych WIOŚ w Warszawie, na terenie województwa mazowieckiego stwierdzono 19 przypadków nielegalnego tpo⁸⁶. W 13 przypadkach (w tym trzech opisanych w pkt 3.2.) przemieszczanie dotyczyło odpadów objętych obowiązkiem zgłoszenia zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 1013/2006, zaś w 6 przypadkach – obowiązkiem informowania (art. 18 rozporządzenia nr 1013/2006). Nielegalne tpo dotyczyło przede wszystkim zużytych lub nienadających się do użytkowania pojazdów, jak również zużytych opon, opakowań z budowy i rozbiórki, opakowań z tworzyw sztucznych, złomu, odpadów papieru i tektury, tworzyw sztucznych i gumy oraz rozmontowanych drukarek. Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą 15 przypadków⁸⁷ nielegalnego tpo. W 13 przypadkach odpowiedzialnym za nielegalne przemieszczanie był odbiorca, w jednym transportujący, a w jednym wysyłający. W żadnym z przypadków nie podjęto działań mających na celu zabezpieczenie przed oddziaływaniem odpadów na środowisko, w tym szczególnie życie i zdrowie ludzi, wynikających z art. 27 ust. 1 ustawy mpo, gdyż podczas kontroli nie stwierdzono negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko. W 9 z 15 przypadków zakwalifikowanych jako nielegalne tpo, MWIOŚ skierował do GIOŚ

⁸⁰ M.in. sprzęt komputerowy, aparaty fotograficzne, kamery, fotopułapki, lornetki, noktowizory, agregat prądotwórczy i dalmierze laserowe – przypis kontrolera.

⁸¹ Zakupiono pięć fotopułapek.

⁸² Jeden z wniosków, dotyczący trzech podmiotów zarejestrowanych pod tym samym adresem, został zarejestrowany jako trzy odrębne wnioski. Każdy z tych podmiotów został objęty odrębną kontrolą.

⁸³ J.w.

⁸⁴ W jednym przypadku stwierdzono, że nie istnieje adres, pod którym miał znajdować się podmiot podejrzany o nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów. W drugim przypadku inspektorzy ustalili, że pod wskazanym adresem mieściło się biuro firmy, natomiast zakład mieścił się na terenie należącym do własności WIOŚ w Lublinie. W obu przypadkach ustalenia przekazano do GIOŚ. Natomiast w trzecim przypadku, po sprawdzeniu zgłoszenia Straży Miejskiej, nie potwierdzono podejrzenia nielegalnego przemieszczania odpadów (ustalono, że kierowca pomylił adres dostawy odpadów). W żadnym z trzech ww. przypadków inspektorzy po dokonaniu ustaleń na podstawie „rozpoznania w terenie” nie przeprowadzali kontroli.

⁸⁵ Zgodnie z załącznikiem do pism GIOŚ do MWIOŚ m.in. z dnia: 25 maja 2016 r., 29 września 2017 r., 21 maja 2018 r. oraz 25 lutego 2020 r.

⁸⁶ J.w.

⁸⁷ Protokoły kontroli nr: PL 3/2016, PL 57/2017, CI 240/2017, RA 80/2018, RA 198/2018, OS 84/2018, MM 138/2018, OS 28/2019, PL 73/2019, PL 12/2019, PL 56/2019, PL 57/2019, PL 168/2019, RA 47/2019 i PL 33/2020

zawiadomienie w trybie art. 27 ust. 2 ustawy mpo. Do zawiadomień dołączono kompletną dokumentację spraw. Zawiadomienia były przekazywane do GIOŚ niezwłocznie, tj. najpóźniej w ciągu ośmiu dni od daty podpisania protokołu kontroli. W jednym przypadku zawiadomienie zostało przesłane po upływie trzech miesięcy od dnia zakończenia kontroli. Było to spowodowane złożeniem przez kontrolowanego stanowiska do protokołu kontroli oraz długotrwałym uzupełnianiem przez niego (po trzykrotnym upomnieniu przez MWIOŚ) przetłumaczonych na język polski dokumentów potwierdzających zakup sprowadzonych z zagranicy pojazdów, niezbędnych do rozpatrzenia stanowiska. W pozostałych 6 przypadkach, w których nielegalne przemieszczanie zostało potwierdzone przez kontrolę WIOŚ w Warszawie, przeprowadzoną na wniosek GIOŚ, do GIOŚ kierowane było pismo z informacją o wynikach kontroli na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy o IOŚ.

(akta kontroli str. 1182-1185, 1191-1219, 3420-3427)

3.6. Wymierzanie przez MWIOŚ kar pieniężnych, o których mowa w art. 32 i 33 ustawy mpo na uczestników przemieszczania odpadów

Opis stanu faktycznego

W latach 2016–2020 (I półrocze) nałożono 24 kary pieniężne, o których mowa w art. 32 i 33 ustawy mpo⁸⁸, w tym 8 na podstawie decyzji prawomocnych na łączną kwotę 1 201,0 tys. zł, w tym na podstawie decyzji prawomocnych na kwotę 311,0 tys. zł. Nie było przypadków nałożenia kary pieniężnej na transportujących odpady w związku z nielegalnym przemieszczaniem odpadów z „listy zielonej” (na podstawie art. 33 ust. 3 pkt 7 ustawy mpo).

Analiza dokumentacji dotyczącej 15 przypadków nielegalnego tpo (opisanych w pkt 3.5 niniejszego wystąpienia) wykazała że: w 2 przypadkach została wymierzona kara pieniężna (z tego w jednym kara została zapłacona, a w drugim wysłano upomnienie), w 5 toczyło się postępowanie w tej sprawie, w 4 wszczęcie postępowania było uzależnione od uzyskania pisemnej informacji od GIOŚ o wszczęciu postępowania w sprawie określenia sposobu gospodarowania odpadami). W pozostałych 4 przypadkach MWIOŚ nie podjął działań w celu wymierzenia kary, gdyż w tych przypadkach przepisy ustawy mpo nie przewidywały kar (w dwóch przypadkach nielegalne przemieszczanie polegało na odbiorze transportu odpadów z „listy zielonej” z nieprawidłowo wypełnionym załącznikiem VII, w jednym przypadku transportującym odpady był podmiot zagraniczny, niepodlegający jurysdykcji władz polskich, a w jednym przypadku podmiot, który przyjął odpady, nie spełniał kryteriów odbiorcy zgodnie z rozporządzeniem 1013/2006 (tj. nie miał zezwolenia na przetwarzanie odpadów).

Szczegółowej analizie poddano dokumentację dotyczącą 13 kar pieniężnych⁸⁹ na łączną kwotę 660,0 tys. zł naliczonych w okresie objętym kontrolą z tytułu naruszenia przepisów o transgranicznym przemieszczaniu odpadów. Wysokość kar wyniosła od 20 tys. zł do 110 tys. zł, średnio 50,8 tys. zł. Wszystkie decyzje zostały nałożone zgodnie z przepisami ustawy mpo. Wg stanu na dzień 6 sierpnia 2020 r. uprawomocniło się 6 decyzji, z tego: w 3 przypadkach zapłacono karę w całości (w tym w jednym przypadku w wyniku upomnienia), w jednym przypadku (po rozłożeniu kary na raty i wszczęciu postępowania egzekucyjnego) odzyskano 20% należnej kwoty, w jednym trwało postępowanie egzekucyjne, przy czym wg organu egzekucyjnego brak było majątku, z którego można dokonać ściągnięcia należności, a w pozostałym przypadku po upływie terminu zapłaty wysłano upomnienie do zobowiązanego. Łączna kwota wpłaconych kar wg stanu na dzień 6 sierpnia 2020 r. wyniosła 134,6 tys. zł. Kary zostały zapłacone po upływie od 5 miesięcy do ponad 3 lat od daty wydania decyzji.

(akta kontroli str. 3594-3627)

3.7. Współpraca MWIOŚ z innymi organami odpowiedzialnymi za nadzór nad międzynarodowym obrotem odpadami

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa kolejne porozumienia zawarte pomiędzy MWIOŚ, Dyrektorem Izby Celnej w Warszawie, Komendantem Nadwiślańskiego Oddziału

⁸⁸ W tym 15 kar nałożono na odbierających, a pięć kar na transportujących odpady.

⁸⁹ Decyzje MWIOŚ nr: OS-IN.7062.4.2016.KP, OS-IN.7062.24.2016.KP, OS-IN.7062.22.2016.KP, OS-IN.7062.20.2016.KP, OS-IN.7062.13.2017.KP, RA-IN.7062.17.2017.KC, MM-IN.7062.66.2017.MW, OS-IN.7062.3.2018.KP, OS-IN.7062.2.2018.KP, OS-IN.7062.41.2018.KP, OS-IN.7062.15.2019.WP, PL-IN.7062.52.2017.IO i PL-IN.7062.54.2017.IO.

Straży Granicznej, Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego, Komendantem Stołecznym Policji oraz Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim Policji⁹⁰. Współpraca realizowana w oparciu o zwarte porozumienia obejmowała m.in.: wspólne przygotowanie i udział w opisanych wyżej kontrolach drogowych, w tym w ramach programu IMPEL TFS; udział w kontrolach odpadów realizowanych przez strony porozumienia (na pisemny wniosek organu); organizowanie wspólnych szkoleń oraz przeprowadzanie przez MWIOŚ na pisemny wniosek organów – stron porozumienia, oceny towarów mogących stanowić odpady; wymianę informacji dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów.

Dzięki współpracy z ITD, WIOŚ w Warszawie pozyskał nieodpłatnie mobilne biuro zainstalowane w samochodzie do wykorzystania podczas czynności prowadzonych w terenie, natomiast od Wójta Gminy Zakrzew inspektorzy Delegatury WIOŚ w Radomiu (działający w ramach Grupy Interwencyjno-Wyjazdowej) otrzymali w nieodpłatne użytkowanie foteopułapki z funkcją wysyłania zdjęć oraz filmów na e-mail lub serwer FTP⁹¹.

Inspektorzy WIOŚ w Warszawie prowadzili także współpracę polegającą na wymianie informacji oraz prowadzeniu wspólnych działań (w szerszym zakresie niż transgraniczne przemieszczanie odpadów) z innymi służbami i organami⁹². Natomiast w ramach porozumienia MWIOŚ z Państwową Akademią Nauk (dalej: „PAN”), korzystali bezpłatnie ze statków bezzałogowych (dronów) umożliwiających filmowanie oraz tworzenie trójwymiarowego modelu obiektu (np. wyrobiska). W ramach współpracy z PAN odbyło się także szkolenie dotyczące wykorzystania danych satelitarnych do celów kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska.

Liczbę i wyniki kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie wspólnie z ITD, KAS, Strażą Graniczną, Policją, a także przykład współpracy z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie kontroli transportu odpadów oraz jej efekty przedstawiono w pkt 3.3. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 1021-1032, 1411-1488)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

MWIOŚ nie zakwalifikował jako nielegalne tpo trzech przypadków nieprawidłowości dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów, stwierdzonych przez inspektorów WIOŚ w Warszawie, pomimo iż wyczerpywały one definicję nielegalnego przemieszczania określone w rozporządzeniu nr 1013/2006.

Zgodnie z art. 2 pkt 35 lit. g ppkt iii rozporządzenia nr 1013/2006, „nielegalne przemieszczanie” oznacza przemieszczanie odpadów dokonane zgodnie z art. 3 ust. 2 i 4, w odniesieniu do którego stwierdzono, że przemieszczanie jest realizowane w sposób, który nie został konkretnie określony w dokumencie, o którym mowa w załączniku VII.

a) W wyniku kontroli podmiotu zajmującego się przetwarzaniem odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania odpadów, tj. [*], przeprowadzonej w dniach od 26 lutego do 6 marca 2017 r., inspektorzy WIOŚ stwierdzili nieprawidłowość polegającą na błędnym wypełnieniu dokumentu, określonego w załączniku VII do rozporządzenia nr 1013/2006, dołączonego do transportów odpadów stanowiących złom (opakowania z metali)⁹³, przywiezionych do Spółki z Litwy, tj. m.in. wpisaniu niewłaściwego podmiotu w polu nr 13 *Podpis po otrzymaniu przesyłki z odpadami przez odbiorcę* (w polu nr 2 *Importer/odbiorca* widnieje [*], zaś w polu nr 13 – [*]). Zgodnie z umową zawartą pomiędzy ww. Spółkami, [*] była dostawcą złomu dla [*]. Powyższy przypadek nie został uznany jako nielegalne tpo, w związku z czym nie skierowano do GIOŚ zawiadomienia w trybie art. 27 ust. 2 ustawy mpo, jak również nie ujęto tego przypadku w *Informacji o*

⁹⁰ Zawarte w dniu 28 listopada 2007 r. oraz w dniu 20 lipca 2026 r.

⁹¹ Serwer FTP – serwer umożliwiający wymianę plików z komputerami za pomocą protokołu komunikacyjnego FTP (od ang. File Transfer Protocol – protokół transferu plików).

⁹² Tj. z Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Państwową Strażą Pożarną, Państwową Strażą Rybacką, Strażą Leśną, organami samorządowymi i jednostkami badawczymi.

⁹³ Odpady o kodzie 15 01 04 (opakowania z metali).

realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w 2017 r. – WIOŚ w Warszawie (dalej: „sprawozdanie za 2017 r.”).

(akta kontroli str. 3274-3286)

Zastępca Naczelnika Wydziału Inspekcji WIOŚ wyjaśnił, że: *analiza powyższego załącznika pozwoliła jednoznacznie zidentyfikować rodzaj przewożonych odpadów. Stwierdzone nieprawidłowości stanowiły uchybienia formalne, które nie wpłynęły na zakwalifikowanie tego naruszenia jako nielegalne przemieszczanie odpadów.*

Powyższe znajduje potwierdzenie w wyroku: Sprawa C-69/15. (Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 9 czerwca 2016 r. Nutrivet D.O.O.E.L. przeciwko Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség.):

Trybunał uznał, że przemieszczanie odpadów takich jak ujęte w załączniku III do rozporządzenia nr 1013/2006, przeznaczonych do odzysku należy uznać za nielegalne w rozumieniu art. 2 pkt 35 lit. g) ppkt (iii) tego rozporządzenia, gdy dokument towarzyszący zawiera błędne lub niespójne informacje, takie jak informacje zawarte w dokumentach towarzyszących będących przedmiotem sprawy w postępowaniu głównym dotyczące importera/odbiorcy, instalacji odzysku i państw zainteresowanych.

Mając na względzie powyższe, wykładni art. 2 pkt 35 lit. g) ppkt (iii) rozporządzenia nr 1013/2006 należy dokonywać w taki sposób, że przemieszczanie odpadów – takich jak wymienione w załączniku III do tego rozporządzenia, przeznaczonych do odzysku – należy uznać za nielegalne w rozumieniu tego przepisu, w przypadku gdy dokument towarzyszący dotyczący tego przemieszczania zawiera błędne lub niespójne informacje odnoszące się do importera/odbiorcy, instalacji odzysku i państw zainteresowanych niezależnie od prawidłowego oznaczenia tych informacji w innych dokumentach udostępnionych właściwym organom, zamiaru wprowadzenia tych organów w błąd oraz wszczęcia przez wspomniane organy postępowania przewidzianego w art. 24 tego rozporządzenia. W związku z powyższym, każda sprawa rozpatrywana jest indywidualnie i kwalifikacja jako nielegalne przemieszczanie odpadów wynika z rodzaju stwierdzonych naruszeń.

(akta kontroli str. 3675-3677)

Zdaniem NIK stanowisko zawarte w wyjaśnieniach jest niezgodne z przytoczonym orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „TSUE”). W myśl zacytowanej wykładni art. 2 pkt 35 lit. g) ppkt iii rozporządzenia nr 1013/2006, zawartej w sentencji wyroku, przemieszczanie odpadów odbywające się w sposób opisany wyżej należy uznać za nielegalne, gdyż dokument określony w załączniku VII zawierał błędne i niespójne informacje dotyczące odbiorcy odpadów.

Ponadto przemieszczanie to należało uznać jako nielegalne, niezależnie m.in. od stwierdzenia lub nie zamiaru wprowadzenia w błąd właściwych organów. Potwierdzenie tego stanowiska znajduje się uzasadnieniu wyroku (akapit 44), który brzmi następująco: *Co się tyczy (...) wątpliwości czy należy wziąć pod uwagę zamiar wprowadzenia w błąd właściwych organów w celu ustalenia czy przemieszczanie odpadów jest nielegalne w rozumieniu art. 2 pkt 35 lit. g) pkt (iii) rozporządzenia nr 1013/2006, należy podkreślić że brzmienie tego przepisu nie przewiduje, że błędów lub nieścisłości w danych, które zostaną określone w dokumencie towarzyszącym zawartym w załączniku VII do tego rozporządzenia muszą być musi być czynu o znamionach oszustwa (pisownia oryginalna TSUE)⁹⁴. Wobec powyższego, w opinii NIK, sama treść przepisu rozporządzenia nr 1013/2006, jak również jego wykładnia zawarta w wyroku TSUE, nie pozostawiały właściwemu organowi, tj. MWIOŚ, swobody interpretacyjnej, która pozwalałaby nie zakwalifikować stwierdzonego podczas kontroli przypadku naruszenia tego przepisu jako nielegalnego przemieszczania.*

- b) W wyniku kontroli podmiotu zajmującego się przetwarzaniem odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania odpadów tj. [*], przeprowadzonej w dniach od 24 lutego do 29 marca 2017 r., inspektorzy WIOŚ stwierdzili naruszenie przepisów rozporządzenia 1013/2006, polegające na nieprawidłowym wypełnieniu dokumentu

⁹⁴ Pisownia oryginalna (źródło: <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/c-69-15-nutrivet-d-o-o-e-l-v-orzagos-kornyezetvedelmi-522147234>).

określonego w załączniku VII do rozporządzenia nr 1013/2006, dołączonego do transportów odpadów w postaci opakowania z papieru i tektury⁹⁵, przywiezionych z Litwy do instalacji należącej do Spółki.

Nieprawidłowości polegały m.in. na: niewypełnieniu niektórych pól (np. pola 3 *Rzeczywista ilość*, 5a *Pierwszy przewoźnik*, 6 *Wytwórca odpadów*, 7 *Instalacja odzysku*); wpisaniu w polu 7 innej instalacji odzysku niż w polu 14 [*] w polu 3 i [*] w polu 14 lub odwrotnie). Ponadto stwierdzono przypadki, że w polu 14 przyjęcie odpadów do instalacji potwierdziła [*], pomimo że faktycznie odpady trafiały do [*] bądź przyjęcie odpadów potwierdziła [*], choć w rzeczywistości odpady trafiły do [*]. Pomimo że powyższe błędy i nieścisłości wyczerpywały znamiona nielegalnego przemieszczania zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 35 lit. g ppkt iii rozporządzenia nr 1013/2006, przypadek ten nie został zakwalifikowany przez MWIOŚ jako nielegalne tpo.

(akta kontroli str. 3254-3269)

Kierownik Działu Inspekcji w Delegaturze WIOŚ w Ostrołęce wyjaśnił m.in., że: *przemieszczanie odbywało się w sposób konkretnie określony w załączniku VII i stwierdzone w nim nieprawidłowości nie kwalifikowały jako nielegalne przemieszczanie odpadów z uwagi na m.in.:*

- *prawidłowo określony rodzaj przewożonego odpadu (z „Zielonego” Wykazu Odpadów określonego w zał. nr 3 do ww. rozporządzenia Nr 1013/2006),*
- *wskazanie właściwej instalacji, posiadającej uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami,*
- *nienaruszenie art. 3 ust. 4 wskazanego w wyżej wymienionym rozporządzeniu Nr 1013/2006.*

Ponadto wyjaśnił m.in., że: *zgodnie z publikacją „Transgraniczne Przemieszczanie Odpadów – Zbiór Przepisów” Warszawa 2015 r., konsultacja merytoryczna: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Kontroli Rynku Wydział Transgranicznego Przemieszczania Odpadów, skierowaną dla Inspekcji Ochrony Środowiska i służb zaangażowanych w kontrole transgranicznego przemieszczania odpadów, strona 9 i 10 pkt. 4 cyt.: „Nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów to przemieszczenia, które odbywają się: (...) iii) w sposób, który nie został konkretnie określony w załączniku VII – bez załącznika VII/nieprawidłowo wypełniony załącznik⁹⁶.”*

(akta kontroli str. 3628-3630, 3661-3662, 4973-5006)

NIK nie neguje faktu, że część danych w dokumentach określonych załączniku VII znajdujących się w posiadaniu [*] była wypełniona prawidłowo, należy jednak wskazać, że dokumenty te zawierały liczne braki, błędy i sprzeczne informacje (w tym dotyczące odbiorcy i instalacji odzysku), a co za tym idzie, przemieszczanie (odbiór) odpadów należało uznać za nielegalne w myśl art. 2 pkt 35 lit. g ppkt iii rozporządzenia nr 1013/2006. Wskazuje na to także wyrok TSUE oraz publikacja GIOŚ, przywołane w wyjaśnieniach.

- c) Podczas kontroli drogowej w dniu 27 czerwca 2017 r., inspektorzy WIOŚ w Warszawie stwierdzili nieprawidłowość polegającą na dołączeniu do transportu odpadów w postaci opakowań z papieru i tektury⁹⁷ błędnie wypełnionego i zawierającego nieścisłości dokumentu, o którym mowa w załączniku VII do rozporządzenia nr 1013/2006. Jako podmiot organizujący przemieszczenie wskazano w nim firmę łotewską, jako odbiorcę firmę z Niemiec, z którą polskie firmy prowadzące działalność w Ostrołęce posiadały umowę na dostawę makulatury z Niemiec. Jako instalację odzysku wskazano zakład w Ostrołęce. Ponieważ firma niemiecka nie podlegała jurysdykcji władz polskich, nie mogła być odbiorcą odpadów przywożonych do instalacji zlokalizowanej w Polsce i należącej do innego podmiotu. Zgodnie z oświadczeniem kierowcy odpady były

⁹⁵ Odpady o kodzie 15 01 01.

⁹⁶ Wyrazy: „bez załącznika VII/nieprawidłowo wypełniony załącznik” nie stanowią treści przepisu rozporządzenia nr 1013/2006. Jest to dopisek autorów ww. publikacji „Transgraniczne Przemieszczanie Odpadów – Zbiór Przepisów” – przypis i podkreślenie kontrolera.

⁹⁷ Odpady o kodzie 15 01 01.

przewożone z Łotwy do Polski, nie zaś do Niemiec. W trakcie kontroli drogowej odbiorca odpadów dostarczył poprawiony załącznik VII, w którym podmiot niemiecki został wskazany jako organizujący przemieszczenie odpadów z Łotwy. W piśmie z dnia 29 czerwca 2017 r. podsumowującym akcję drogową MWIOŚ poinformował GIOŚ m.in. o wymienionym wyżej przypadku naruszenia przepisów o transgranicznym przemieszczaniu odpadów. Do dnia zakończenia kontroli do WIOŚ nie wpłynęła odpowiedź na ww. pismo.

(akta kontroli str. 1588-1596)

Kierownik Działu Inspekcji w Delegaturze WIOŚ w Ostrołęce oświadczył co następuje: *W ocenie WIOŚ powyższy przypadek nie został zakwalifikowany jako nielegalne przemieszczanie odpadów. Głównym kryterium decydującym o kwalifikacji jako naruszenie przepisów o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów była możliwość jednoznacznego przypisania odpadów do danej kategorii. Ponadto transportowane odpady ujęte zostały w załączniku III do rozporządzenia nr 1013/2006. Jednocześnie informuję, że w czasie przeprowadzania przedmiotowej kontroli WIOŚ nie dysponował wyrokiem: Sprawa C-69/15. (Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 9 czerwca 2016 r. Nutrivet D.O.O.E.L. przeciwko Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség.), wskazującym na zakres naruszeń kwalifikujących dany przypadek jak nielegalne przemieszczanie odpadów.*

(akta kontroli str. 3775)

Zdaniem NIK, powyższy przypadek, podobnie jak opisane w pkt 1 lit. a i b, ze względu na błędy i nieścisłości zawarte w dokumencie określonym z załączniku VII do rozporządzenia nr 1013/2006, w tym dotyczące odbiorcy i państw zainteresowanych, zgodnie z art. 2 pkt 35 lit. g ppkt iii tego rozporządzenia powinien zostać zakwalifikowany jako nielegalne tpo.

Działania MWIOŚ opisane w pkt. a-c należy uznać za niezgodne z przepisami rozporządzenia nr 1013/2016. Skutkowały one nieprzekazaniem w opisanych wyżej przypadkach zawiadomienia do GIOŚ o nielegalnym transgranicznym przemieszczaniu w trybie art. 27 ust. 2 ustawy mpo oraz nierzetelnym przedstawieniem danych dotyczących nielegalnego tpo w sprawozdaniach WIOŚ.

OCENA CZĄSTKOWA

W zakresie nadzoru nad transgranicznym przemieszczaniem oraz przetwarzaniem przywożonych odpadów, MWIOŚ: zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy mpo realizował obowiązek udzielania na wniosek GIOŚ informacji dotyczących przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów; rzetelnie i we współpracy z innymi służbami i organami realizował kontrole transportu odpadów, inspektorzy WIOŚ rzetelnie wykonywali kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania; MWIOŚ podejmował działania, polegające m.in. na: zawiadamianiu organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa, wymierzaniu administracyjnych kar pieniężnych i prowadzeniu egzekucji należności z tego tytułu.

Natomiast jako niezgodne z obowiązującymi przepisami należy uznać działania MWIOŚ polegające na niezakwalifikowaniu jako nielegalne tpo trzech przypadków naruszenia przepisów o transgranicznym przemieszczaniu odpadów, polegających na wprowadzeniu błędnych i sprzecznych danych do dokumentu określonego w załączniku VII do rozporządzenia nr 1013/2006.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Przekazywanie w każdym przypadku skarżącemu informacji o odstąpieniu od kontroli interwencyjnej przez pracowników WIOŚ.
  2. Kwalifikowanie stwierdzonych nieprawidłowości w transgranicznym przemieszczaniu odpadów jako przypadków nielegalnego przemieszczania, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
  3. Bieżące monitorowanie wypełniania przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odzysku lub przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odzysku opakowań obowiązku przekazywania do WIOŚ kopii audytów zewnętrznych oraz niezwłoczne podejmowanie działań w przypadku niedopełnienia tego obowiązku przez poszczególne podmioty.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 23 września 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor
Departamentu Środowiska

z up.

Dariusz Bojanowski
p.o. wicedyrektor

Kontrolerzy:

Władysława Siekierska-Szarejko
główny specjalista kp.

Tomasz Małysz
główny specjalista kp.

- *) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U z 2019 r. poz. 1429) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.